

ПАМЕР ІЛЬГОТНАГА КРЭДЫТУ НА БУДАЎНІЦТВА ЖЫЛЛЯ Ў БЕЛАРУСІ ПАВЯЛІЧАНЫ ДА 100 ПРАЦЭНТАЎ

Максімальная велічыня льготнага кредыту на будаўніцтва (рканструкцыю) жылых дамоў павялічана да 100 працэнтаў кошту нарматыўнага льготнага кредытуемай плошчы жыллага памяшкання тыпавых спажывецкіх якасцяў для ўсіх грамадзян. Такая норма змяшчаецца ва ўказе Прэзідэнта Беларусі ад 1 сакавіка 2010 года № 185.

Гэтым дакументам прадугледжваецца зніжэнне фінансавай нагрукі на грамадзян, якія паляпляюць жыллёвыя ўмовы з прыягненнем льготных кредытаў, а таксама ўдасканаленне інстытута льготнага кредытавання жыллёвага будаўніцтва.

У мэтах змянення аб'ёму ўласных сродкаў грамадзян, што накіроўваюцца на будаўніцтва (рканструкцыю) або набыццё жылля, ва ўказе прадугледжана павелічэнне максімальнай велічыні льготных кредытаў, што прадастаўляюцца на будаўніцтва (рканструкцыю) жылых дамоў, якія прымаюцца ў эксплуатацыю з поўнай аддзелкай, у памеры 100 працэнтаў кошту нарматыўнага льготнага кредытуемай плошчы жыллага памяшкання тыпавых спажывецкіх якасцяў для ўсіх грамадзян (за выключэннем шматдзетных сем'яў, якія атрымліваюць льготны кредыт у памеры 95 працэнтаў і аднаразовую субсідыю ў памеры 5 працэнтаў кошту нарматыўнага льготнага кредытуемай плошчы жыллага памяшкання тыпавых спажывецкіх якасцяў).

Павялічаныя максімальныя памеры льготных кредытаў, што прадастаўляюцца на набыццё жылля (за выключэннем жылля, лабудаванага спецыяльна для продажу):

— для шматдзетных сем'яў, якія паляпляюць жыллёвыя ўмовы шляхам набыцця жылля, — 100 працэнтаў максімальнага памеру кредытаў, што выдзяляецца на будаўніцтва жылля (раней было 90 працэнтаў);

— для грамадзян, якія паляпляюць жыллёвыя ўмовы шляхам набыцця жылля, — 90 працэнтаў максімальнага памеру кредытаў, што выдзяляецца на будаўніцтва жылля (раней было 70 працэнтаў).

Дзеянне гэтай нормы распаўсюджваецца на новыя кредытныя дагаворы, якія заключаюцца, на дагаворы, па якіх кредыты не выдаваліся, а таксама на кредытныя дагаворы, па якіх грамадзянам прадастаўлены льготныя кредыты на будаўніцтва (рканструкцыю) жылых памяшканняў у жылых дамах, не ўведзеных у эксплуатацыю да 1 сакавіка 2010 года.

У мэтах забеспячэння даступнасці льготных кредытаў для грамадзян, якія пражываюць і працуюць у населеных пунктах з колькасцю насельніцтва да 20 тыс. чалавек, прадугледжана зніжэнне платы за карыстанне льготнымі кредытамі з 3 працэнтаў да 1 працэнта гадавых. Дзеянне гэтай нормы будзе распаўсюджвацца на новыя кредытныя дагаворы, якія заключаюцца, на дагаворы, па якіх кредыты не выдаваліся, а таксама на кредытныя дагаворы, па якіх грамадзянам прадастаўлены льготныя кредыты на будаўніцтва (рканструкцыю) жылых памяшканняў у жылых дамах, не ўведзеных у эксплуатацыю да 1 сакавіка 2010 года.

Акрамя таго, унесена змяненне, якое дае магчымасць шматдзетным сем'ям, што ажыццяўляюць будаўніцтва жылых памяшканняў у населеных пунктах з колькасцю насельніцтва да 20 тыс. чалавек, атрымліваць льготныя кредыты на будаўніцтва гаспадарчых пабудов (у памеры да 20 працэнтаў кошту будаўніцтва нарматыўнага льготнага кредытуемай плошчы).

Указ дапоўнены нормай, якая прадастаўляе права на сумеснае выкарыстанне аднаразовай субсідыі і льготнага кредыту грамадзянамі, у складзе сем'яў якіх ёсць дзеці-інваліды і інваліды з дзяцінства і і групы.

Указ уступіў у сілу з 1 сакавіка 2010 года.

Савету Міністраў даручана ў двухмесячны тэрмін забяспечыць прыяждзенне нарматыўных прававых актаў у адпаведнасць з гэтым указам.

Віктар Януковіч расказаў Аляксандру Лукашэнку аб выніках візіту ў Брусель і маючай адбыцца паездцы ў Расію

Адбылася тэлефонная размова прэзідэнтаў Беларусі і Украіны Аляксандра Лукашэнкі і Віктара Януковіча.

Кіраўнік украінскай дзяржавы падзякаваў Аляксандру Лукашэнку за падтрымку, а таксама выказаў асаблівае ўдзячнасць за ўдзел ва ўрачывых мерапрыемствах з нагоды інаўгурацыі, што праходзілі ў Кіеве 25 лютага. Прэзідэнт абмеркаваў пытанні падрыхтоўкі да святкавання 65-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. Беларускі Прэзідэнт падтрымаў ініцыятыву свайго калегі правесці парадны перамогі ў гарадах-героях. Віктар Януковіч праінфармаваў кіраўніка беларускай дзяржавы аб выніках візіту ў Брусель, аб праведзеных там сустрэчах з кіраўніцтвам Еўрапейскага саюза, а таксама маючым адбыцца візіце ў Расійскую Федэрацыю.

Кіраўнікі дзяржаў дамовіліся аб правядзенні ў бліжэйшы час сустрэчы для абмеркавання ўсяго комплексу пытанняў дубавакога супрацоўніцтва. Аляксандр Лукашэнка і Віктар Януковіч таксама дамовіліся аб тым, што адміністрацыя прэзідэнтаў сумесна з зацікаўленымі выпрацоўчыя канкрэтныя парадкі дня маючай адбыцца сустрэчы.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ХОЗЯЙСТВЕННЫЙ СУД ГОРОДА МИНСКА ОБЪЯВЛЯЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ПУБЛИЧНЫХ ТОРГОВ ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА, ПРИНАДЛЕЖАЩЕГО ООО «ДомСтройАгент»

Лот № 1. Квартира жилая 3-комнатная № 25 общей площадью 73,5 кв. м, стоимостью — 295.603.795 (Двести девяносто пять миллионов шестьсот три тысячи семьсот девяносто пять) белорусских рублей, расположенная по адресу: г. Минск, ул. К. Либкнехта, 129. Первый минимальный шаг торгов — 5 % от стоимости имущества в размере 14.780.190 белорусских рублей.

Лот № 2. Квартира жилая 3-комнатная № 24 общей площадью 73,0 кв. м, стоимостью — 294.260.523 (Двести девяносто четыре миллиона двести шестьдесят тысяч пятьсот двадцать три) белорусских рубля, расположенная по адресу: г. Минск, ул. К. Либкнехта, 129. Минимальный шаг торгов — 5 % от стоимости имущества в размере 14.713.026 белорусских рубля.

Лот № 3. Квартира жилая 3-комнатная № 19 общей площадью 68,0 кв. м, стоимостью — 278.525.051 (Двести семьдесят восемь миллионов пятьсот двадцать пять тысяч пятьдесят один) белорусский рубль, расположенная по адресу: г. Минск, ул. К. Либкнехта, 129. Первый минимальный шаг торгов — 5 % от стоимости имущества в размере 13.926.253 белорусских рубля.

Лот № 4. Квартира жилая 2-комнатная № 17 общей площадью 52,7 кв. м, стоимостью — 208.089.622 (Двести миллионов восемьдесят девять тысяч шестьсот двадцать два) белорусских рубля, расположенная по адресу: г. Минск, ул. К. Либкнехта, 129. Первый минимальный шаг торгов — 5 % от стоимости имущества в размере 10.404.481 белорусского рубля.

Лот № 5. Квартира жилая 3-комнатная № 8 общей площадью 73,2 кв. м, стоимостью — 294.848.204 (Двести девяносто четыре миллиона восемьсот сорок восемь тысяч двести четыре) белорусских рубля, расположенная по адресу: г. Минск, ул. К. Либкнехта, 129. Первый минимальный шаг торгов — 5 % от стоимости имущества в размере 14.742.410 белорусских рублей.

Лот № 6. Квартира жилая 3-комнатная № 7 общей площадью 74,1 кв. м, стоимостью — 300.053.383 (Триста миллионов пятьдесят три тысячи триста восемьдесят три) белорусских рубля, расположенная по адресу: г. Минск, ул. К. Либкнехта, 129. Первый минимальный шаг торгов — 5 % от стоимости имущества в размере 15.002.669 белорусских рублей.

Стоимость всех лотов указана без учета НДС (согласно п. 2.12 ст. 3 Закона Республики Беларусь «О налоге на добавленную стоимость»).

Торги состоятся **16.03.2010 года в 11.00** по адресу: г. Минск, ул. Академическая, 15/1, каб. 201.

За дополнительной информацией обращаться: судебный исполнитель Воронкова Е.А., тел./факс 294 93 71, ст. судебный исполнитель Вярвьильский Д.А., тел. 294 93 67.

Подробная информация об имуществе размещена на сайте: <http://minsk.court.by/>, а также в помещении хозяйственного суда г. Минска: г. Минск, ул. Академическая, 15/1.

Задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (лота) должен быть перечислен на депозитный счет № 3642900000072 в ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Минск, код 795, УНП 101541763 хозяйственного суда города Минска не позднее чем за 24 часа до начала проведения торгов.

В соответствии с пунктом 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2009 г. № 232 «О некоторых вопросах проведения аукционов (конкурсов)» возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

ГРОДЗЕНСКАЯ МЫТНЯ ПАТАНУЛА Ў КВЕТКАХ

Каля 12 тысяч кантрабандных кветак коштам В\$56,5 млн затрымана на мякы. Кантрабандныя кветкі паступілі ў гандлёвую сетку.

БЕЛТА.

4 САКАВІКА 2010 г.
ЧАЦВЕР
№ 40
(26648)

Кошт 650 рублёў

ВЫДАЁЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 г.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

КАРОВА Ў ПАДАРУНАК

Зусім не супраць атрымаць жывёлу на жаночае свята фермер з вёскі Сідаравічы Магілёўскага раёна Інга Шагава.

ПЕРАДСВЯТОЧНАЕ

Дачка Кіацрына — «равесніца» гаспадаркі і першая памочніца маці.

Суправаджальнікам асоб з абмежаванымі магчымасцямі прадастаўлены бясплатны праезд у прыгарадным транспарце

Права на бясплатны праезд на чыгуначным, водным і аўтабільным транспарце агульнага карыстання рэгулярных прыгарадных зносінаў (акрамя таксі) прадастаўлена асобам, якія суправаджаюць у паездках інваліды I групы і дзеці-інваліды ва ўзросце да 18 гадоў. Такое рашэнне змяшчаецца ва ўказе Прэзідэнта Беларусі ад 1 сакавіка № 126 «Аб дзяржаўнай падтрымцы інвалідаў».

Пры гэтым суправаджальным асобам прадастаўлена права бясплатнага праезду на прыгарадным транспарце не толькі да месца аказання медыцынскай дапамогі гэтым катэгорыям інвалідаў, але і да месца іх вучобы, работы, адпачынку, арганізацыі культуры, фізкультурна-спартыўных устаноў і г.д.

Дакумент прыняты ў мэтах узмацнення дзяржаўнай падтрымкі асоб з абмежаванымі магчымасцямі, больш поўнай і сацыяльнай інтэграцыі ў грамадства і паляпшэння якасці іх жыцця.

Указ уступае ў сілу пасля яго афіцыйнага апублікавання.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 04.03.2010 г. (бялізны разліку)	
1 долар ЗША	2 939,00
1 еўра	4 001,45
1 паліскі лат	5 649,75
1 польскі лат	1 180,65
1 чэшская کرونا	155,39
1 польскі злоты	1 021,96
1 расійскі рубель	98,58
1 украінская грыўна	368,30
Курсы замежных валют для бязвалютнага разліку	
Цэнтрабанк РФ	
USD	29,8140
10 UAN	37,3609
1000 BYR	10,1408
EUR	40,6007

ПО ПОРУЧЕНИЮ ОАО «КОПЫЛЬСКИЙ МАСЛОСЫРЗАВОД» КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ» (ОРГАНИЗАТОР АУКЦИОНА) ПРОВОДИТ ОЧЕРЕДНОЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже имущества Столбовского производственного участка ОАО «Копыльский маслосырзавод», расположенного по адресу: г. Столбцы, ул. Свердлова, 3, в составе зданий:

производственное здание, об. пл. 2919,0 кв.м., производственно-вспомогательный цех, об. пл. 423,0 кв.м., здание котельной, об. пл. 261,5 кв.м., здание компрессорной, 201,7 кв.м., здание обрабаточной, об. пл. 109,6 кв.м., автогараж, об. пл. 156,3 кв.м., здание мощной автополистер, об. пл. 493,4 кв.м., здание ТП 27, об. пл., 60,8 кв.м., воздушная компрессорная, об. пл. 38,2 кв.м., сооружений, передаточных механизмов, оборудования и иного имущества согласно инвентаризационной описи основных средств по Столбовскому производственному участку на 01.06.09 г. Начальная цена с НДС (снижена на 50%) — 1 700 119 485 бел. руб. Под обслуживание объектов недвижимости сформировано два земельных участка об. пл. 0,7471 га; 0,0876 га. Зататок 100 000 000 бел. руб. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 02.07.09 г. Аукцион состоится **06.04.2010 в 12.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **05.04.2010 до 17.00** по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34, 500 47 12.
Сайт в интернете: www.rlt.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ» (ОРГАНИЗАТОР АУКЦИОНА) ПО ПОРУЧЕНИЮ ЛОГОЙСКОГО РАЙПО (ПРОДАВЕЦ) ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже здания магазина № 52, об. пл. 63,4 кв.м, расположенного по адресу: Минская область, Логойский район, д. Чеботари.

Начальная цена с НДС — 12 666 000 бел. руб. Площадь земельного участка 0,0846 га. Зататок в сумме 1 500 000 бел. руб. перечисляется на р/с № 3012020200010 Октябрьское отделение ОАО «БПС-Банк», МФО 153001357, УНП 690324015, КУП «Минский областной центр учета недвижимости». Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 30 дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится **07.04.2010 в 12.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **06.04.2010 до 17.00** по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34, 500 47 12.
Сайт в интернете: www.rlt.by.

Ляанід ЗАІКА: «НЕ ТРЭБА ПАЊІКІ — ЕЎРА НЕ ЗГІНЕ!

Выпісвайце «Звязду» — і вы будзеце ведаць, як захаваць свае зберажэнні!»

Перспектывы развіцця супрацьстаяння еўра і долара на сусветным валютным рынку наш карэспандэнт абмяркоўвае з вядомым беларускім эканамістам і аналітыкам, членам Грамадска-кансультацыйнага савета пры Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі Л.Ф. Заікам.

— Леанід Фёдаравіч, вось даволі распаўсюджаны прыклад з фінансавай практыкі звычайных людзей, якіх пераважае большасць. Адзін мой знаёмы, так званы «зарплатнік», ужо не першы год збірае грошы на кватэру. А так як жыве ён выключна на працоўныя даходы, то працэс гэты марудны і хваравіты. Тым не менш ужо на банкахімі валютнымі дэпазіце сабраў даволі значную суму ў еўра. Нядаўна ён з калькулятарам падлічыў, што сёння рублёвы дэпазіт прынёс яму большы прыбытак, але адмовіцца ад еўра пакуль не хоча, бо не ведае, ці захавае наш рубель стабільнасць. А тым часам еўра паступова здае пазіцыі, і мой знаёмы заклапочаны тым, як выратаваць зберажэнні ад уплыву хуткага зніжэння апошнім часам курсу еўрапейскай валюты да долара. І што б вы параілі гэтаму гульцу на фінансавым рынку?

Самыя прыбытковыя сёння банкахімі ўклады — у айчынай валюце.

пектывы мае ўсе шанцы стаць вядучай сусветнай валютай. Бо сёння Кітай мае самыя велізарныя рэзервы долараў ЗША. Невыпадкова ёсць такі сцэнарый развіцця падзей на сусветным валютным рынку: Кітай дзякуючы сваім астранамічным доларавым запасам «абвалівае» еўра, выгадна для сябе набывае яго за долары, потым гуляе на павышэнне еўрапейскай валюты і свае рэзервы ўжо трымае ў еўра. Фінансавы выгірш будзе каласальным. Мне такі сцэнарый не здаецца фантастычным. Ён, між іншым, рэальны і ў адносінах да расійскага рубля. Праўда, амерыканцы не вельмі зацікаўлены ў абвале еўра. Са зніжэннем яго курсу прадукцыя краін Еўрасаюза становіцца таннейшай і канкуратназдольнай на рынку ЗША. Навошта дапамагаць канкурэнтам?

Жыццёвы паварт

Дзесяць гадоў таму самяг магілёўскіх гараджанай перабралася ў вёску. Інга Шагава і Уладзімір Кузін вучыліся ў адным класе, іх першае ў жыцці каханне і дасюе не «заржавела». Сям'я, двое дзяцей, гарадская кватэра, нармальнае праца. Усё як у людзей, але на чацвёртым дзясятку муж з жонкай вырашылі кардынальна памяняць сваё жыццё.

— Я працавала ў газеце, займалася рэкламай, але нешта надакучыла «прагінацца пад зямліны свет», захацелася перамяніць у жыцці, каб зрабіць нешта сваё, — тлумачыць Інга.

Новае жыццё пачалося з невялікай хаты ў вёсцы Сідаравічы, куды гараджане трапілі ўзімку. Насіць вяду з калодзежа, гатаваць у печы, даглядаць жывёлу — усю вясковую навуку давалося спасцігаць самім.

— Калі набылі першую карову, то даілі, вядома, рукамі, — угадвае гаспадыня. — Вучылася проста ў працэсе, таму першы раз была па локці і каленкі ў малаці. Але я не адступілася. І цяпер упэўненая, жывёлагадоўля — мая сапраўдная справа.

Ігар ГРЫШЫН.

Беларускі экспарт расце хутчэй за імпорт

Паводле апошніх звестак Нацыянальнага статыстычнага камітэта, аб'ём знешняга гандлю нашай краіны таварамі ў студзені гэтага года, у параўнанні з адпаведным леташнім перыядам, павялічыўся на 17,1 працэнта да 3,594 мільярда долараў ЗША.

Прычым экспарт узрос на 37,7 працэнта — да амаль 1,778 мільярда долараў, а імпорт — на 2,1 працэнта да 1,806 мільярда. Такім чынам, адмоўнае салда знешняга гандлю таварамі ў студзені складала 28,5 мільёна долараў. Для параўнання, летася ў студзені яно складала 447,5 мільёна долараў. Істотна ўзрос таваразварот Беларусі з краінамі СНД — у параўнанні з леташнім студзенем на 21,2 працэнта. Экспарт у краіны Садружжы склаў 711,3 мільёна долараў і ўзрос на 46,7 працэнта, імпорт — 1,254 мільярда (рост на 10,3 працэнта). Павялічыўся ў студзені і таваразварот рэспублікі і з краінамі па-за СНД — на 12,6 працэнта да 1,619 мільярда долараў. Экспарт Беларусі ў краіны далёняга замежжа ўзрос на 32,3 працэнта да 1,067 мільярда долараў, а воль імпорт скараціўся на 12,5 працэнта да 552,2 мільёна долараў.

Ігар ГРЫШЫН.

ОАО «Белгартпромбанк»

сообщает, что с 05 марта 2010 года размер процентных ставок по вновь заключаемым договорам срочного банковского вклада (депозита) «ВРЕМЯ ДЕНЕГ!» в белорусских рублях составит:

Период хранения	% годовых
С 1 по 95 день	17
С 96 по 190 день	19
С 191 по 285 день	21
С 286 по 380 день	23

По договорам срочного банковского вклада (депозита) «Время денег!», заключенным до 05.03.2010, данный размер процентных ставок применяется с 06 апреля 2010 года.

КОНТАКТ-ЦЕНТР БАНКА 136

Время работы Контакт-Центра Банка:
8.00 - 20.00 - рабочие дни;
8.00 - 18.00 - выходные и праздничные дни.
Звонок со стационарного телефона - бесплатно на территории РБ
Звонок с мобильного телефона (life:, Velcom, МТС) - по тарифам операторов мобильной связи.

www.belapb.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности от 22.07.2009 № 2, выдана Национальным банком Республики Беларусь.

БАЯВЫ ВЫЕЗД ГРУПЫ «АЛЬФА» Спецпадраздыяленню Групы «А» Камітэта дзяржаўнай бяспекі Беларусі — 20 гадоў.

З моманту стварэння — 3 сакавіка 1990 года, калі ў структуру Групы «А» 7-га Упраўлення КДБ СССР была ўведзена дадатковая група № 11 са штатам 45 чалавек і дысклакацый у Мінску, — спецыяльнае аперацыйна-баявое падраздзяленне прызначалася для ліквідацыі тэрарыстычных і экстрэмісцкіх акцый, асабліва небяспечных злучэнстваў на тэрыторыі БССР і прыбалтыйскіх рэспублік. У 1992 годзе спецпадраздыяленне ўвайшло ў структуру цэнтральнага апарата КДБ і атрымала афіцыйную назву — Група «А» («Альфа») КДБ Беларусі. На той час Група пачала актыўна выкарыстоўвацца ў аперацыйных мерапрыемствах па барабё з арганізаванай злачыннасцю і праявіла экстрэмную, недапушчальную з законавага вываду каштоўных металаў, матэрыяльных і гістарычных каштоўнасцяў за межы краіны. Як паведамляе Цэнтр інфармацыі і грамадскіх сувязяў КДБ, сёння асабовы склад «Альфы» актыўна задзейнічаны ў аперацыйна-бавых мерапрыемствах, звязаных з затрыманнем асобаў, якія падазраюцца ў такіх злачынствах, як шпіянж, захоп закладнікаў, гандаль наркотыкамі, кантрабанда, незаконны абарот зброі і радыеактыўных рэчываў, вымаганне, нелегальная міграцыя і іншыя. Летася падраздзяленне ажыццявіла 237 бавых выездаў.

Падчас рэспубліканскіх спаборніцтваў і міжнародных турніраў снайперы Групы «А» рэгулярна займаюць прызавыя месцы і лічацца аднымі з наймацнейшых у СНД.

Святлана БАРЫСЕНКА.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС Республіканскага унітарнага прадпрыця «Белорусская национальная перестраховочная организация» за 2009 год

АКТИВ	ПАССИВ	млн руб.
Основные средства	Источники собственных средств – всего	472099,0
Нематериальные активы	В том числе: уставный фонд	460892,4
Финансовые вложения – всего	резервный фонд	18,8
В том числе:	– добавочный фонд	306,8
инвестиции в дочерние общества	– фонд накопления	2034,4
инвестиции в другие организации	фонд потребления	–
облигации и другие долговые обязательства	– целевое финансирование	–
прочие финансовые вложения	– нераспределенная прибыль прошлых лет	8846,6
Доля перестраховщиков в страховых резервах Дебиторы – всего	– нераспределенная прибыль отчетного года	13844,3
В том числе:	– Страховые резервы и фонды – всего	13844,3
дебиторская задолженность по операциям страхования, сострахования и перестрахования	– в том числе: страховые резервы	13844,3
депо премий по рискам, принятым в перестрахование	– Дебиторы – всего	850,6
дебиторская задолженность перестрахователя (кроме операций страхования, сострахования и перестрахования)	– фонд предупредительных (превентивных) мероприятий	–

ЗВАРОТ У РЕДАКЦЫЮ

ЯК ПРАЙСЦІ Ў «БИБЛІОТЕКУ»?

У мінулым верасні адпачываў я ў санаторыі «Лётцы». Там шмат было народу з Расіі — з Санкт-Пецярбурга, з Курска, Смаленска і нават з Прыморскага края. Беларусы — калі меркаваць па гаворцы — не было. Зусім.

АДКРЫТЫ ФОРУМ

Як мы заахвочваем дэпутатаў? Гаворым «дзякуй»!

У адрозненне ад дэпутатаў, абраных у Саветы гарадоў ці буйных населеных пунктаў, дэпутаты сельскіх Саветаў ведаюць практычна ўсіх сваіх выбаршчыкаў у твар. Часта — па імянах і прозвішчам. Але галоўная іх задача заключаецца, безумоўна, не ў гэтым. Мясцовы Савет — першы (а не апошні!) узровень улады, таму кожны, каго абралі дэпутатам, мае рэальныя шанцы змяніць жыццё на асобна ўзятай тэрыторыі да лепшага. Як тэрыторыю ўважана гэтага шанцы? Наколькі актыўна працягваюць сябе дэпутаты мясцовых Саветаў, вырашаючы праблемы сваіх выбаршчыкаў?

Валентына БЯЗНОСІК, старшыня Яглевіцкага сельскага Савета дэпутатаў Івацэвіцкага раёна:

— Побач з Яглевічамі праходзіць аўтамагістраль Мінск—Масква, якую мы завём «алімпійскай». Яна якраз раздзяляе Яглевічы і Івацэвічы. Паток машын на дарозе вялікі, які і хуткасць, з якой яны едуць. Пешаходны пераход там ёсць, але гэта не заўсёды вырастае — былі выпадкі, калі людзі гінулі пад коламі... Пасля аднаго з такіх выпадкаў да мяне зайшоў дэпутат нашага сельскага Савета Мікалай Васільевіч Ахрамовіч: маўляў, трэба нешта рабіць, давайце «прабіваць» пытанне з будаўніцтвам падземнага перахода. Я адразу пагадзілася — прапанова ж добрая, ды і насельніцтва нас падтрымала. Потым ужо я прапанавала напісаць ліст дэпутату Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па нашай выбарчай акрузе Леаніду Мікалаевічу Кавалевічу. Неўзабаве нас прайнфармавалі, што праект новага пешаходнага перахода будзе распрацаваны ўжо ў 2010 годзе, далей пачнецца само будаўніцтва.

Ёсць і іншыя прыклады... Я воль усе хвалювалася, што ў нас побач з могілкамі ў Яглевічах ляжалі велізарныя пліты (іх, уявіце, завезлі яшчэ ў саветскія часы, каб пабудова сховацца для гародніны). Яны паступова разваліліся, стваралі непрывабную карціну... А прыбралі мы гэту «спадчыну» пазалетася — дзякуючы дэпутату сельскага Савета Аляксандру Кісялю. Аляксандр Іванавіч, які на той час узначальваў райводаканал (цяпер ён кіруе

Івацэвіцкім жылкамунгасам), сам прапанаваў дапамогу, у першую чаргу — з тэхнікай. Выкапалі мы два катлаваны і пахавалі гэтую «прыгажосць».

Сказаць, што нашыя дэпутаты нешта звышнатуральнае робяць, не скажаш. Кожны стараецца па меры сваіх магчымасцяў. Ёсць у нас у дэпутатах і канявод (дарэчы, жанчына), і ляснічы, і інжынер, і электрык... Некаторыя вырашаюць пытанні... Як мы іх заахвочваем? Гаворым «дзякуй»!

Надзея ШУНЕВІЧ, старшыня Зажэвіцкага сельскага Савета дэпутатаў Салігорскага раёна:

— Кадрова ў сельгаспрадпрыемствах, як вядома, мала, усе праблемы адным махам адольвае складана... Але нам пашанцавала з дэпутаткім корпусам. Яго аснова — не проста мужчыны, а кіраўнікі сельгаспрадпрыемстваў, Іван Аляксеевіч Сергіеня і Васіль Васільевіч Купа. Агароды пенсіянерам узаркаць, ветэранаў павіншаваць, пакапацца пра адзіночкі — няма праблем.

Стараемся ўвогуле не пакадаць на заўтра нявырашаныя пытанні. Калі нашых паўнамоцтваў не хапае, звяртаемся да старшын райвыканкама ці старшын райсавета і заўсёды знаходзім паразуменне. А гэта вельмі важна. У тых жа Зажэвічах яшчэ не да кожнага дома «дайшоў» водаправод, але ўжо сёлета пытанне будзе вырашана... Не так даўно да нас далучылі дастаткова вялікую вёску Цясова, якая раней адносілася да Пагосцкага сельсавета (цяпер расфарміравана). Апытаныя тэрыторыі — пытанне няпростое, часам балючае для людзей. Ім трэба прыстаўваць да новых умоў, новай улады. Яны непакояцца: як будзе, ці не стане горш?.. Мы ўжо з'ездзілі на два сходы ў гэтую вёску. Тое, што можам, людзям абяцаем. Вось сядзе снег — пачнём наводзіць парадкаў. Але ж усё адразу не зробім, і пра гэта мы таксама людзям гаворым. Прыемна, што яны разумеюць і ацэньваюць мясцовую ўладу з пазіцыі «што ёю зроблена», а не наадварот. А робіцца нямаля. Шкада толькі, што не можам заахвочваць сваіх дэпутатаў матэрыяльна — заканадаўча гэта не прадугледжана.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ДЗЕ ГАСПАДАР — ТАМ І ПАРАДАК

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Раней Мар'іна Горка Пухавіцкага раёна была адным з асноўных месцаў дыскалацыі саветскіх войскаў на тэрыторыі рэспублікі. Пасля развалу Саюза вайсковыя насці былі расфарміраваныя, а раён «ў спадчыну» засталася кінутыя землі і казармы. Як вырашалася тут пытанне добраўпарадкавання, што было зроблена ў гэтым накірунку, мы папрасілі расказаць старшыню Пухавіцкага раённага Савета дэпутатаў Юрыя ШАПАВАЛАВА.

— У 2007 годзе я быў абраны старшынёй раённага Савета дэпутатаў. Раён мне дастаў велізарны, складаны, са сваімі праблемамі, са сваёй спецыфікай. Пачалі з таго, што самую пільную ўвагу звярнулі на падбор кадраў для сельскіх, пасялковых саветаў. Не сакрэт, што ў многім сітуацыя на пэўнай тэрыторыі на прамую залежыць ад таго, хто ўзначальвае сельскі Савет, якія задачы перад сабой ставіць, а таксама ад таго, наколькі актыўны дэпутаткі корпус. Трэба было знайсці такіх асобаў, якія мелі б аўтарытэт у нашых грамадзян і змалгі б арганізаваць работу па вырашэнні задач жыццезабеспячэння насельніцтва. Такія людзі былі падабраны, некага, праўда, потым у працэсе работы прыйшлося змяніць, але «касяц» застаўся ініцыятыўны. Сёння мы рэгулярна праводзім Дні дэпутата, наведваем усе населеныя пункты, заходзім у кожную хату, пытаемся ў людзей, якія праблемы іх хвалююць, намагаемся дапамагчы. У нашым раёне актыўна вядзецца работа па добраўпарадкаванні: гэта і знос старых дамоў, і вяртанне пустуючых земляў у севааборот (між іншым, толькі ў 2008 годзе мы перадалі СВК больш за тры гектары зямлі).

Кожны дэпутат добра ведае становацыя справы ў сваім сельсавеце, у сваім населеным пункце і заўсёды трымае на кантролі выкананне сацыяльных стандартаў — па дадзеным населеным пункце і па рэгіёне ў цэлым (тут і вучлівае асятленне, і водаабеспячэнне, і шмат што яшчэ). Многае ўжо атрымалася зрабіць, шмат яшчэ толькі плануецца да рэалізацыі.

Гэта і зразумела: у людзей штодня ўнікаюць новыя пытанні — па сістэме ЖКГ, па стане дарог, па зносе аварыйных дрэў, па працаўладкаванні і г.д.

— Як вы вырашалі праблему добраўпарадкавання тэрыторыі былога ваеннага гарадка?

— У 2005 годзе ад нас сышла апошняя агульнавайсковая часць, і цяпер на нашай тэрыторыі месціцца толькі адна пятая брыгада спецыяльнага прызначэння (а раней у Мар'інай Горцы знаходзіліся цэлыя дзве дывізіі). Засталася шмат старых боксаў, казармаў, пабудаваных яшчэ ў 1936 годзе, якія трэба было зносіць. Паўстала неабходнасць у распрацоўцы новага генеральнага плана забудовы гарадка, у развіцці жыллёвага будаўніцтва — зямля ж ёсць, значыць, трэба яе выкарыстоўваць. Да 2008 года ў Мар'інай Горцы на працягу 10 гадоў увогуле не будавалася жыллё. І толькі ў 2008—2009 гадах атрымалася змяніць сітуацыю да лепшага. Былі дадзены шматкватэрныя жылля дамы — для вайскоўцаў і для медыцынскіх работнікаў. Гэта, між іншым, дапамагло нам прасунуць у вырашэнні кадравай праблемы, якая да апошняга часу стаяла вельмі востра — і ў горадзе, і ў сельскай мясцовасці. Напрыклад, забяспечанасць медыцынскімі работнікамі па рэгіёне ў нас складала толькі 66 працэнтаў. І асноўная прычына недахопу заключалася ў тым, што мы не маглі даць маладым спецыялістам жыллё. Сёння гэтая праблема вырашана. На 2010 год у нас заплававана 7 жыллёва-будаўнічых кааператываў. Згодна з генеральным развіццём Мар'інай Горкі, на месцы былога ваеннага гарадка з часам вырастае новы жылы мікрараён, дзе паселіцца 10 тысяч чалавек.

Інфраструктура — дарогі, газ — там засталася. Астатняе — за будаўнікамі.

Адзначу яшчэ, што актыўная работа ў гэтым напрамку разгорнута і на вёсцы. Кожны год здаецца ў эксплуатацыю каля сотні новых катэджаў (так званых прэзідэнцкіх домікаў). Кошт кожнага — каля 100 мільёнаў рублёў. Новыя катэджы з'яўляюцца практычна на ўсю кожную СВК — па 5, 10, 15 домікаў. Можна сказаць, цэлыя вёскі будуюцца — прыгожыя, добраўпарадкаваныя, са сваёй інфраструктурай (тут і вада, і каналізацыя, і магазіны, і дарогі). Толькі жыві і працуюць.

Як бачыце, праблемы жылля і кадраў цесна звязаныя паміж сабой, і абедзве яны сёння ў нашым рэгіёне мэтаанакіравана вырашаюцца — у межах нашых магчымасцяў. Між іншым, з актыўнага жыллёвага будаўніцтва ў нас адразу акрэсліўся прыорыт населеніцтва, нараджальнасць перавайсла смяротнасць. Асабліва ў «мінскай» зоне (тэрыторыя сельсаветаў уздоўж Аршанскай дарогі, бліжэй да Мінска). Вынікі работы відавочныя.

— Раскажыце, калі ласка, пра фінансаванне сельскіх Саветаў. Якія крыніцы папаўнення бюджэту ў вас задзейнічаныя?

— Акрамя прапісаных у Указе № 21 (дадатка на зямлю, на нерухомасць, дзяржпошліна і г.д.), мы працавалі для сябе план дадатковых мерапрыемстваў, ад якіх таксама атрымлівалі прыбытак. Сюды ўвайшлі здача металалома, макултурны даходы ад продажу зямельных участкаў, бязвыплатныя ахвяраванні на добраўпарадкаванне населеных пунктаў. Летас нашы сельскія Саветы ДАДАТ-КОВА зарабілі 1,3 мільярд рублёў. У асноўным — дзякуючы аўкцыёнам.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Больш прывабныя ўмовы аказання адраснай сацыяльнай дапамогі, іншыя падыходы да падліку суккупнага даходу плюс з'яўленне цалкам новага віду дзяржаўнай падтрымкі — на тэхнічныя сродкі рэабілітацыі для інвалідаў III групы і дзяцей, што маюць сур'ёзныя праблемы са здароўем. Новыя правілы пачалі дзейнічаць зусім надаўна, літаральна з 1 студзеня, прычым папярэднія ацэнкі тут выгледзілі даволі адназначна: у выніку змяняюцца заканадаўства сёлета колькасць атрымальнікаў адрасных выплат можа ўзрастаць на 40 працэнтаў. Праўда, пакуль гэта толькі прагноз. На справе ж даводзіцца канстатаваць: колькасць зваротаў па адрасную сацыяльную падтрымку застаецца амаль такой жа, як і ў пачатку мінулага года.

«Дзіцячыя» плюс... жорстка зима?

Штодня ў Крупскім раёне па адрасную дапамогу звяртаецца па 3-5 чалавек, для невялікага рэгіёна лічба нібыта не малая. Бо вёсцы гаворку пра нейкі «дэфіцыт інфармацыі» нельга. Апошнім часам зменам у заканадаўстве былі прысвечаныя сходы ў працоўных калектывах, спецыяльныя абвесткі з'явіліся ў паліклініках і ФАПах, да справы падключыліся мясцовыя СМІ. Нарэшце, да людзей «пайшлі» сацыяльныя службы — вызначыць кола тых, каму з-за нізкіх даходаў можа быць патрэбна адрасная падтрымка, дапамагае пенсійная база.

— Акрамя таго, мы працуем праз сельскія Саветы, — распавядае старшыня Крупскага раённага Савета дэпутатаў Мікалай

ДАПАМОГА ШУКАЕ СВОЙ АДРАС

Карэцкі. — Пра грамадзян, якія апынуліся ў няпростым матэрыяльным становішчы, лепш за ўсё ведаюць менавіта на месцах, і зноў жа на месцах могуць удакладніць, якія дакументы патрабуюцца для прызначэння адрасных выплат. Прычым адначасова сельскія Саветы рэальна дапа-

магаюць падказаць, хто з патэнцыйных пратэндэнтаў не павінен атрымліваць выплату. Бо не сакрэт: людзі, якія не жадаюць працаваць і разлічваюць толькі на дзяржаву, ёсць паўсюль.

Усё ж кажаць, што новыя магчымасці атрымання адраснай дапамогі выклікалі сапраўды ахвянтаж, таксама нельга. Да аб'ектыўных прычын тут можна аднесці рашэнне аб павелічэнні дапамогі на дзяцей ва ўзросце да 3 гадоў (да 100 працэнтаў бюджэту прахрыткавага мінімуму), тым больш, што статыстыка сведчыць: асноўнымі атрымальнікамі адрасных выплат традыцыйна з'яўляюцца якраз няпоўныя і шматдзетныя сем'і. Аднак ёсць і прычыны суб'ектыўныя. Сёлетні студзень аказаўся адметным маразам, а люты — вялікім снегам. Адсюль і высокая частка вясцоўцаў вырашыла проста адкліці зварот па адрасную падтрымку на «потым».

— Разам з тым, асабіста мы не сумняваемся, што павелічэнне колькасці зваротаў адбудзецца, — лічыць загадчык сектара матэрыяльна-бытавога забеспячэння ўпраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне райвыканкама Ларыса Парашылава. — Прычым людзі павінны актыўна завацца ўжо вясной.

Даход вырашае не ўсё

З 1 студзеня ў Беларусі спынілася прадстаўленне безапаўнаважана субсідый на аплату жыллёва-камунальных паслуг. Зрэшты, зазначаюць у раёне, асаблівай праблемы тут няма: рэальны вопыт на субсідый быў вельмі нізкім. Да таго ж, зняць пытанні з «квартплатаў» грамадзяне з невысокімі даходамі могуць іншым чынам, і ў тым ліку — дзякуючы аднарадовай адраснай сацыяльнай дапамозе. Як і раней, яе можна атрымаць аднойчы на

працягу года, засталіся без зменаў і падыходы непасрэдна да памераў выплат — у залежнасці ад сітуацыі, сумы складаюць да 500 працэнтаў бюджэту прахрыткавага мінімуму (або на сёння да 1 млн 276,1 тыс. рублёў).

Аднак адна істотная ўмова ўсё ж стала іншай. Сёлета права на аднарадовую дапамогу атрымліваюць тыя, хто мае даход, меншы за 150 працэнтаў бюджэту прахрыткавага мінімуму на чалавека ў месяц (раней мяжой былі 120 працэнтаў БМП).

— Правілы сталі больш прывабнымі, сёння права на аднарадовую выплату дае даход менш чым 382 830 рублёў на чалавека, — заўважае Ларыса Парашылава. — Праўда, тут ёсць яшчэ адзін нюанс. Нельга думаць, што аднарадовую дапамогу акажуць зыходзячы толькі з «патрэбнага» даходу. Не менш важнымі з'яўляюцца яшчэ дзве акалічнасці — пратэндэнт павінен знаходзіцца ў сапраўды цяжкім матэрыяльным становішчы і пры гэтым прыкладаць усе намаганні для таго, каб выйсці з яго. Таму падыход да кожнага індывідуальны, рашэнне аб прызначэнні або аб адмове ў адраснай падтрымцы прымае спецыяльная камісія, у склад якой уваходзяць прадстаўнікі сацыяльных службаў, аховы здароўя, грамадскіх арганізацый, дэпутаты райсавета. Пры гэтым члены камісіі маюць поўнае права працяраць умовы жыцця чалавека, які падае заяву.

Працаваць. І на поўную стаўку

Галоўны «пункт адліку» для атрымання шомесячнай адраснай сацыяльнай дапамогі — узровень даходу. Ён не павінен перавышаць аднаў будзёту прахрыткавага мінімуму, які цяпер адпавядае 255 220 рублям. Гэты паказчык захаваўся ранейшым. Аднак пэўныя змены тут таксама адбыліся. З новага года сам даход разлічваецца адразу за 12 папярэдніх перад зваротам месяцаў. І гэты момант удвая актуальны менавіта для сельскагаспадарчых рэгіёнаў з традыцыйнымі «сезоннымі» ваганямі зарплатаў.

З іншага боку, сам тэрмін аказання адраснай сацыяльнай дапамогі павялічыўся, цяпер ён можа складаць паўгода. Адпаведна, даводзіцца не так часта збіраць неабходныя паперы.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

в. Камай, Пастаўскі раён.

АРКАДЗЕ НАФРАНОВІЧ.

ПАСЯДЗЕЛКІ БЕЗ ГАРЭЛКІ

Прыватная кавярня «Мары» ў Оршы не так даўно стала безалкагольнай. Такой цяпер яна будзе пастаянна, бо арыентацыя на моладзь і падлеткаў як асноўных сваіх кліентаў. Каб найбольш аршанцаў ведала гэту навіну, безалкагольнае абслугоўванне ў кавярні пачалі з дабрачынных акцый. Першымі ў якасці гасцей «асвоілі» плошчы безалкагольнай кавярні дзеці-сіроты Андрэўскай школы-інтэрната. За кошт гаспадароў устаноў іх паставалі пірожнымі, садавінай і сокамі.

Гаспадыня кавярні — прадпрыемальніца Святлана Базыленка. Яна заснавала сваё прадпрыемства 15 гадоў таму. Да гэтай пары ў яе гандлёвых пунктах прапаноўвалі кліентам гаралку, піва, зааграваныя піражкі, асабліва піва і чыпсаў і павялічыліся найбольшы прыбытак?

— Не ўсё можна вымяраць грашыма і прыбыткам, — адказала Святлана Базыленка. — Ёсць і больш важкія каштоўнасці. Каб зберагчы сваіх дзяцей, трэба падумаць пра чужых, не уцягваючы іх у выпіўку, павышаючы агульны ўзровень культуры ў горадзе. А сярэд падлеткаў, на жаль, распаўсюджаны такі адпачынак: купіць піва і чыпсаў і павялічыць на лаўцы. Калі менавіта так адпачываць, то хутка можна стаць заўзятымі выпіўкамі.

Моладзь будзе паводзіць сябе па-іншаму, калі культываваць у горадзе адпачынак без алкаголю: адчыніць і даставаць калыравае невялікія кавярні, дзе падлеткі могуць проста пасядзець за гарбаты і сокамі і пагутарыць з сябрамі. Сюды можна прыйсці з дзесяццю тысячамі ў кішэні, і гэтых грошай хоціць, каб разам з

сябрам выпіць па кубачку кавы з пірожнымі. Дарэчы, у сталіцы ўжо не рэдкасць такія кавярні без афіцыйнага, куды ахвотна ходзіць моладзь на «пасядзелкі». Вачу неабходнасць пераняць такі вопыт і ў Оршы.

Святлана Паўлаўна прызналася, што калектыву падтрымаў яе не адразу. Прыбытак без рэалізацыі пива і гаралкі стаў заўважна меншым. Адпаведна, знізіўся і заробак. Але гаспадыня настойліва тлумачыла кухарам і кандытарам, з якой мотай яна адмаўляецца гандляваць моцнымі напоямі. І з ёй засталіся тыя, хто згадзіўся так працаваць. Заробак жа стараюцца ўзняць, паляпшаючы якасць абслугоўвання.

Прыцягнуць увагу моладзі да «Мары» плануецца і масавымі святамі: дні нараджэння дзяцей, пасляховае заканчэнне сесі і насядзецца на лаўцы. Калі менавіта так адпачываць з сокамі і пірожнымі, са смачнай піцай, прыгатаванай па сучаснай еўрапейскай тэхналогіі. Будзе тут і музычнае суправаджэнне, і вядучыя-забавнікі. Вядома, кухары і кулінары касці невялікія кавярні, дзе падлеткі могуць проста пасядзець за гарбаты і сокамі і пагутарыць з сябрамі. Сюды можна прыйсці з дзесяццю тысячамі ў кішэні, і гэтых грошай хоціць, каб разам з

Вольга ШУТАВА.

ДЗЕ ГАСПАДАР — ТАМ І ПАРАДАК

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Прадаж зямлі праз аўкцыёны па-ранейшаму застаецца самай даходнай крыніцай для Саветаў пярвічнага ўзроўню. І выдатна, што шэраг нашых сельсаветаў, дзе зямля карыстаецца попытам, атрымаў дазвол на іх правядзенне. Заробленыя грошы пайшлі на добраўпарадкаванне, што дазволіла нам палепшыць інфраструктуру населеных пунктаў, правесці рамонт будынкаў сельвыканкамаў, навесці парадак на тэрыторыі. У цэлым наш раён датацыйны. Памер датацый складае каля 40 працэнтаў. Адзначу, што сумеснымі намаганнямі мы здолелі знізіць узровень датацыйнасці сельскіх Саветаў з 66 працэнтаў у 2008-м да 39 працэнтаў у 2009 годзе. Удзельная вага ўласных даходаў у бюджэтах пярвічнага ўзроўню летас склала 60,9 працэнта (для параўнання, у 2008-м гэты паказчык быў 33,7 працэнта). Як бачыце, дынаміка росту ёсць істотная.

У адпаведнасці з планам на 2009 год усе 20 нашых сельскіх Саветаў павінны былі застацца датацыйнымі, але па выніках работы аказалася, што два з іх — Глодзікі і Пярэжырска — спрацавалі без датацый з раённага бюджэту.

— Ці можна спадзявацца, што ў 2010 годзе такіх сельсаветаў стане больш?

— Для таго ж мы і запланавалі шэраг мерапрыемстваў па дадатковым заробку грошай. Робім усё для таго, каб сельскія Саветы не толькі сядзелі на датацыі, але і самі імкнуліся зарабляць, вучыліся працаваць у сучасных умовах, якія дыктуюе нам жыццё.

— Колькі вайшм сельсаветам летас было прадугледжана сродкаў на добраўпарадкаванне і што атрымалася зрабіць за гэтыя грошы?

— Гэта была мізэрная сума. Нават тым сельскім Саветам, дзе планаваліся аграгарадкі, на добраўпарадкаванне было выдаткавана ўсяго па 32 мільёны. Пры тым, што мы рэальна на гэтыя мэты ў кожным аграгарадку расходвалі па 200 мільёнаў. Правялі комплекс работ па добраўпарадкаванні: паставілі новыя сучасныя агароджы, адрамантавалі магазіны, КПП, школы, будынкі сельскіх Саветаў, помнікі, могілкі. Мы яшчэ ў даўгах (выплацілі толькі 55 працэнтаў ад кошту ўсіх работ), але нічога дрэннага я ў гэтым не бачу. На Захадзе гэта нармальная практыка — увесь цывілізаваны свет жыве ў доўг. З бюджэту 2010 года мы патроху разлічымся з нашымі арганізацыямі. Нешта заробім, нешта атрымаем у якасці бязвыплатных ахвяраванняў. Затое да пытання добраўпарадкавання ў гэтых населеных пунктах мы потым гадоў 10 вяртацца не будзем, бо там насамрэч зроблена каласальная работа, укладзены вялізныя сродкі. Цяпер мы бяром новыя населеныя пункты, праводзім комплекснае добраўпарадкаванне там.

— А ці не атрымаецца так, што ўсе грошы пойдучы выключна на аграгарадкі, а астатнія ўскі застануцца не пры справе?

— Ні ў якім разе! Астатнім сельсаветам, дзе не меркаваліся аграгарадкі, сёлета на добраўпарадкаванне прадугледжана па 12 мільёнаў. Зразумела, сума гэта нязначная, але не будзем забывацца, што асноўная задача, пастаўленая перад сельвыканкамамі, — грошы зарабіць. І я нагадаю, што сродкі, расходваныя ад продажаў зямлі праз аўкцыёны, расходуюцца выключна на добраўпарадкаванне. Так, у 2008 годзе некаторыя нашы сельсаветы ад продажу зямлі зарабілі больш за 100 мільёнаў.

— У якім стане знаходзяцца дарогі і вуліцы сельскіх населеных пунктаў і хто за іх адказвае?

— На тэрыторыі раёна запланаваны 22 а-

рагарадкі. На сёння ўведзена 12. Дзякуючы гэтаму мы якасна палепшылі стан дарог гэтых населеных пунктаў. У 2008 годзе менавіта на паліпшэнне дарог мы асвоілі 12 мільярдаў рублёў. У 2009-м — каля 6 мільярдаў. У 2010-м на гэтыя мэты прадугледжана 6 мільярдаў рублёў. У нашых аграгарадках 80 працэнтаў вуліц маюць асфальтавае пакрыццё, астатнія — гравійна-пясчанае. З задавальненнем адзначу, што ў некаторых нашых сельскіх населеных пунктах вуліцы знаходзяцца ў значна лепшым стане, чым у самой Мар’інай Горцы. Прадбачу ваша пытанне: усяго населеных пунктаў у нашым раёне 304, а аграгарадоў толькі 22. Безумоўна, ёсць і аддаленыя, перспектыўныя вёскі. Там стан дарог мы таксама імкнёмся трымаць на кантролі. Многія нашы вёскі ператварыліся ў своеасаблівыя зоны адпачынку мінчан, якія выкупілі тут дамы ці атрымалі іх у спадчыну і прыязджаюць сюды на лета. Мы іх прымушам прыводзіць сваю нерухомасць у парадак, добраўпарадкаваць тэрыторыю.

Увогуле, дарогі сельскіх населеных пунктаў знаходзяцца на абслугоўванні ў спецыялізаваных арганізацый (дарожныя ці камунальныя). На абслугоўванні ў ДРБУ-169 — 660 кіламетраў. Астатнія — у камунальных службаў. На маю думку, перадача НА АБСЛУГООУВАННЕ — гэта ўсё ж такі паўмера. Мы спадзяёмся, што атрымаемся перадаць нашы высяковыя вуліцы НА БАЛАНС. Аднак з гэтым пачаць што ёсць пэўныя цяжкасці (нестае грошай для афармлення належнай дакументацыі). Для дзяржаўнай рэгістрацыі неабходна прадставіць на кожны аб’ект (дарогу) вялікі пералік дакументаў (даведак, актаў і г.д.) Гэта аграмадны пласт работы, які патрабуе вялікіх фінансавых затрат. У раёне такіх грашовых сродкаў няма. Аднак у нас нармальныя стаўкі з дарожна-рамонтнымі арганізацыямі, якія заўсёды па любой нашай просьбе аказваюць дапамогу (дзесьці прагрэйдываць, дзесьці падсыпаць, дзесьці заасфальтаваць).

У працяг тэмы добраўпарадкавання дадам яшчэ, што дзякуючы Указу № 21, у нас аперацыйна вырашылася пытанне міні-палігонаў чвэрдых бытавых адходаў. Мы іх камісійна аглядзелі, нейкія рэкультывавалі і закрылі, астатнія перадалі ЖКГ. Цяпер усе нашы палігоны добраўпарадкаваныя, абсталяваныя шылдачкамі з распарадкама работы. Многія праблемы зняліся самі па сабе. Натуральна, старшыні сельскіх Саветаў не адасобіліся ад справы пастыя перадачы звалак камунальнымі. Яны, як гаспадары на сваёй тэрыторыі, кантралююць усё, у тым ліку і стан міні-палігонаў. І калі бачыць, што звалку неабходна падбуртаваць, тэлефануюць у ЖКГ — спецыялісты прыязджаюць і праводзяць адпаведныя работы.

Летас мы ўвёлі новую практыку. Два разы на месяц кожны старшыня сельскага Савета праводзіць у сябе планёрку, дзе збіраюцца кіраўнікі ўсіх арганізацый і прадпрыемстваў, размешчаных на гэтай тэрыторыі. Там разбіраюцца пытанні добраўпарадкавання — дзе агароджы пафарбаваны, дзе помнік падчысціць, дзе адрамантаваць будынак магазіна, школы, фермы і г.д. Ставляцца канкрэтныя задачы, прызначаюцца адказныя, старшыня трымае пытанне на кантролі. Гэта, з аднаго боку, дае магчымасць старшын сельскага Савета адчуць сябе кіраўніком, з другога — павышае яго статус у вачах кіраўнікоў іншых арганізацый. У канчатковым выніку выйграе не толькі сельскі Савет — выйграюць людзі, якія жывуць на гэтай тэрыторыі. Бо там, дзе ёсць сапраўдны гаспадар, ёсць і парадак.

Інга МІНДАЛЁВА.

Пухавіцкі раён.

Як мы заахвочваем дэпутатаў? Гаворым «дзякуй»!

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Уладзімір ГУК, старшыня Азарыцкага пасялковага Савета дэпутатаў Калінкавіцкага раёна:

— У невялікай вёсачцы Ніканава жыве дэпутат нашага Савета, а па «сумяшчальніцтве» яшчэ і мой аддзельны памочнік (у іншых месцах іх называюць старэйшымі) Анатоль Якаўлевіч Буян. Дзякуючы яму мы пастаянна ў курсе праблем гэтага населенага пункта: то лампачка вулічнага асвятлення перагарыць, то рэле воданапорнай вежы. Калі перагарыць рэле, значыць, у калонках аўтаматычна знікае вада. Гэта даўня я наша праблема. У свой час калгас лабудаву вежу для сваіх патрэбаў без усялякай дакументацыі, без праекта (раней так часта здаралася). Сёння яе перадалі на абслугоўванне (але не на баланс) Калінкавіцкаму жылкамгасу... Калі здараліся перабоі з вадой, Анатоль Якаўлевіч тэлефанаваў пастаянна, гаварыў: я вам ужо, напэўна, надакучыў. Правільна рабіў, бо ў вёсцы жыве менш за 40 чалавек, пераважна на пажыльі. Хадзіць «да калодзежа» ім цяжка, ды і сама вада ў шахтавых калодзежах застаяла, паколькі імі рэдка карыстаюцца... Апошнія паўгоду, прада, ніякіх перагаранняў рэле ўжо не было.

Самыя актыўныя нашы дэпутаты вылучаюцца і на наступнае скліканне — нельга ж такія кадры губляць. Хоць ім, безумоўна, складана. Яны ж

бачыць, як у горадзе людзі жывуць. Парануючыцца. Пытаюцца: а чаму ў нас не так? Хочучы, каб і вясцоўцы годна жылі. Але не ўсё тут ад мясцовых Саветаў залежыць. Глобальных пытанняў яны не вырашаюць.

Затое дабіліся, каб у Азарыцкай бальніцы з’явіўся свой апарат ультрагучавага даследавання (прауда, не без дапамогі дэпутата Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Раісы Аляксандраўны Ціханскай). Сёння людзям ужо не трэба ездзіць за 45 кіламетраў у Калінкавічы, каб зрабіць УГД.

А вось праблема з аўтазаправкай (дакладней, яе адсутнасцю) цягнуцца гадамі. Некалі ў нас была свая АЗС — невялікая, прымітыўная. Але ёю карысталіся, таму што да іншых аўтазаправак (у Калінкавічах ці ў Парычах) 40—45 км ехаць. Потым станцыю закрылі як несучасную. Гэта адбылося больш за 10 гадоў таму. Куды мы толькі ні з’яўраліся... Дабіліся (з дапамогай аблсавета) таго, што ў 2004-м на рэспубліканскім узроўні нам выдзелілі грошы. Будаваніцтва было даручана сумеснай фірме, якая да 2007-га «цягнула гуму», а потым... абанкруцілася.

Так што праблема АЗС для нас паранейшаму актуальная. Я, напрыклад, сваю (сельсаветскую) машыну запраўляю ў Калінкавічах. Туды 45 кіламетраў і назад столькі ж... Дык я там хоць бы па працы павінен бываць. А калі людзі жывуць увесь час у Азарычах? Тут у іх і дом, і праца, а заправіць машыну няма дзе... Вось гэту праблему нам сваімі сіламі вырашыць не ўдаецца.

Алена НЕСЦЯРЭНКА, старшыня Сялецкага сельскага Савета дэпутатаў Мсціслаўскага раёна:

— Некалькі гадоў таму была ў вёсцы Сялец праблема з водаправодам па вуліцы Цэнтральнай. У нас атрымаўся такі «падзел»: за водаправодныя сеткі адказваў сельвыканкам, а за воданапорную вежу, якая іх сілкавала, — калгас. Я і рада была б перадаць усю сваю водную «гаспадарку» на баланс раённай ЖКГ, дзе працуюць кваліфікаваныя спецыялісты. Але як гэта зрабіць, калі вежа неабходная калгасу (яна забяспечвае вадой жывёлагадоўчыя фермы)?

А падштурхнула да больш рашучых дзеянняў дэпутат нашага сельскага Савета Тамара Міхайлаўна Казакова. Зайшла яна аднойчы да мяне і, як гаворыцца, паставіла пытанне рубам: маўляў, калі хочам мець якаснае абслугоўванне водаправода, неабходна тэрмінова перадаваць яго райводоканалу. Селі мы ўтрох — я, Тамара Міхайлаўна і стараста вёскі Зоя Міхайлаўна Каралёва, абдуамлі, як гэта лепш зрабіць, і неўзабаве адпаведнае рашэнне прыняла сесія сельскага Савета. У Сяльцы якраз узводзіўся аграгарадок, і райводоканал у сувязі з гэтым будаваў новую сетку і новую вежу. Па нашай прапанове іх «закваліфікавалі» са старым водаправодам у адну сістэму і нарэшце прынялі на свой баланс... Цяпер мне не трэба сядзець і чакаць калгасных спецыялістаў (ды ў іх і няма спецыялізаваных брыгад). Адзін званок у ЖКГ — і па-

трэбны спецыяліст ужо тут.

Тамара Міхайлаўна Казакова увогуле надзвычай адказны і неаб’якавы чалавек. Яна заўсёды прысутнічае на сесіях, пастаянна сустрэаецца з выбаршчыкамі, карыстаецца дэпутатскім запятам, робіць справаздачы перад насельніцтвам пра сваю дэпутатскую дзейнасць. Заўважце, без якіх-небудзь нагаданяў з майго боку, чаго, на жаль, не скажаш пра некаторых іншых дэпутатаў. Прычым, яна загружаная і на асноўным месцы працы — выкладае матэматыку ў Сялецкай школе, удзельнічае ў мастацкай самадзейнасці.

Калі раённы жылкамунгас толькі-толькі пачаў заключачы дагаворы на вываз чвэрдых бытавых адходаў, Тамара Міхайлаўна зноў узятла ініцыятыву ў свае рукі. Не толькі ініцыятыву, але і... бланкі адпаведных дагавораў. І разам са старастай Сяльцы абышла ўсіх сваіх выбаршчыкаў. Наш сельсавет стаў адным з першых, у каго пачалі цэнтралізавана вывозіць бытавыя адходы.

А колькі ёю зроблена па выкананні Дэкрэта № 18, па рабоце з нядбайнымі бацькамі!.. І, гадоўнае, вынікі ёсць — людзі вяртаюцца да нармальнага жыцця. Так што не трэба думаць: маўляў, пагаварылі дэпутаты дзеля «галачкі» і пайшлі. Калі ўпарта дабівацца сваёй мэты, вынік будзе... Увогуле, калі старшыня сельскага Савета пашанцавала з дэпутатамі, гэта вялікая палёгка ў працы.

Наталля КАРПЕНКА.

ДЭБЮРАКРАТЫЗАЦЫЯ

ЭЛЕКТРОННАЕ «АКНО»

У Ваўкавыскім райвыканкаме першымі ў вобласці асвоілі ў ўкаранілі электронны праграму, якая дазваляе больш эфектыўна арганізаваць работу па прынцыпе «аднаго акна».

Аддзел інфармацыйных тэхналогій створаны ў кастрычніку мінулага года. Тады ж і ўкаранены праграмны комплекс «адно акно».

— Яго распрацоўшчык — прадпрыемства «Белсофт», — расказвае начальнік аддзела Геннадзь Дарожка. — Гэты праграмны прадукт дазваляе ў электронным выглядзе адпраўляць у арганізацыі запнытныя, неабходныя для выканання адміністрацыйных працэдур, і атрымліваць у такім жа выглядзе адказы. Выкарыстоўваючы гэту праграму, мы працуем з разліковым цэнтрам ЖЭСа, БПІ, ЗАГСам. Таксама ў адну вулічную калонку сетку аб’яднаных сеткі ўсіх сельскіх і пасялковых Саветаў і райвыканкама,

што дазваляе цяпер адпраўляць электронныя паведамленні. Было б добра падключыць яшчэ да базы звестак праваахоўныя органы, банкі. Але гэта пытанне павінна вырашацца на больш высокім узроўні.

На практыцы гэта выглядае так. Чалавек прыходзіць у аддзел і піша заяву. Супрацоўнік аддзела афармляе заяўку на правядзенне адміністрацыйнай працэдур у электронным выглядзе і рассялае запныты ў патрэбныя інстанцыі. У электронным выглядзе аддзел атрымлівае адказы і адпраўляе заяўніку паведамленне аб тым, што ён можа атрымаць патрэбную даведку. Калі патрабуецца рашэнне райвыканкама, то фарміруецца пакет дакументаў

і перадаецца ў адпаведны аддзел для выніснага пытання на пасяджэнне выканкама.

Дзякуючы электроннаму «кантакту» паміж арганізацыямі скарачаюцца папярочныя дакументацыйныя працэды. У аддзеле прывялі такі прыклад. Шматдзятая сям’я, у якой чацвёрта дзяцей, звярнулася па даведку для налічэння аднаразовай пазыкі. Давялося адпраўдзіць 8 запяўтаў — у ЖЭС, БПІ, у аддзел ЖКГ. У выніку замест 8 даведкаў на 8 аркушах паперы атрымалі адказы ў камп’ютарным варыянце. Перавагі відэаочных: эканоміцца час, на нейкія запныты адказы можна атрымаць у прысутнасці заяўніка.

Аддзелам прымаюцца заявы па 18 адміністрацыйных працэдур, у аддзеле адпаведнасці з Пэралікам адміністрацыйных працэдур (а таксама па 8 адміністрацыйных працэдур, не ўключаных у гэты пералік). Найбольш запатрабаваныя віды адміністрацыйных працэдур — рашэнне

райвыканкама аб пастаноўцы на ўлік асобаў з патрэбай у паліпшэнні жылёвых умоў, выдача даведкі аб прыняцці тако- та рашэння, а таксама рашэнне райвыканкама аб праўду будаўніцтва або аб уваруджэнні самавольна ўведзеных пабудов у эксплуатацыю.

Усё ж інфармацыйны тэхналогі без чалавечага фактара не абыходзяцца. У аддзеле, акрамя начальніка, працуюць тры гадоўныя спецыялісты. Камплетэнтныя, кваліфікаваныя, ветлівыя. Усе разам яны ўкаранілі новую праграму, усе ўмеюць ёю карыстацца, усе супрацоўнікі ўзаемазамежныя.

— З людзьмі працаваць няпроста, — гавораць у аддзеле, — бо яны вяртаюцца па самых надзірных пытаннях. Работнікі з «вуліцы» ў наша крэсла, не пасадзіш, тут трэба ведаць усе нюансы па адміністрацыйных працэдур, праансультаваць чалавека, які прыйшоў на прыём.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:

САВЕТ РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, ПАЛАТА ПРАДСТАЎНІКОЎ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, УСТАНОВА «РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА»

ГРАМАДСКІ САВЕТ:

НАВІЦКІ Г.В., старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні БАЙКОЎ В.М., старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламенце АЦЯСАЎ А.А., старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў СЦЕПАНЕНКА А.М., адказны сакратар Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання пры Савеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

ПРЭДКА С.У., старшыня Ваўкавыскага раённага Савета дэпутатаў Гродзенскай вобласці МАКСІМЕНКА С.А., старшыня Прылепскага сельскага Савета дэпутатаў Смалевіцкага раёна Мінскай вобласці

АДКАЗНАЯ ЗА ВЫПУСК:
Наталля КАРПЕНКА.
Кантакты тэлефон 292 21 03.

Яна СВЕТАВА.

ТОЛЬКІ НЕ ХВАРЭЙЦЕ!

Беларускі дзіцячы фонд перадаў Рэспубліканскаму навукова-практычнаму цэнтру дзіцячай анкалогіі і гематалогіі шэраг рэчаў, якія павінны дапамагчы дзецям «прыжыццэ» ў нязвыклых умовах лячэбнай установы.

Звычайна курс лячэння цяжкахворых дзяцей у цэнтры доўжыцца каля 1-1,5 месяца, а ўсё лячэнне займае ад 6 месяцаў да 2 гадоў. Адаптацыя да «няродных» сцен асабліва важная для тэўтэйшых пацыентаў, для чаго пры сямі аддзяленнях створаны вучэбна-гульнявыя пакоі, а таксама пакоі псіхалагічнай дапамогі, што важна ў тым ліку для матуль, якія ў шэрагу выпадкаў кругласутачна знаходзяцца з дзецьмі. Псіхологі садзейнічаюць таму, каб бацькі здолелі прыняць сітуацыю такой, якая яна ёсць, і магі настроіцца на партнёрскія адносіны з урачамі.

— Фонд перадаў цэнтру гульні для развіцця, цацкі, гульнявыя комплексы, выданыя па псіхалогіі, кнігі ад выдавецтва Беларускай праваслаўнай царквы, DVD-дыскі з мультывізіяльнымі і мастацкімі фільмамі, — кажа дырэктар БДФ Аляксандр Трухан. — Перадалі таксама мэбля, медабстальванне. Усяго на суму 30 млн рублёў. А магчымым гэта стала дзякуючы брытанскай кампаніі Confidence Capital Ltd. і сетцы крамаў «5 элемент». Яны падарылі цэнтру пяць тэлевізараў...

Святлана БАРЫСЕНКА.

ДАПАМОГА ШУКАЕ СВОЙ АДРАС

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар. «МС».)

У раённае ўпраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне неабходна прынесці толькі даведку аб зарплата і дзіцячых дапамогах, якія прызначаюцца па месцы працы, а таксама дакумэнты, якія знаходзяцца «на руках» (пашпарт, пасведчанні аб нараджэнні дзяцей, пасведчанне аб шлюбе або аб яго скасаванні, аб вызначэнні бацькоўства, дагавор аб падрыхтоўцы спецыяліста на платнай аснове, дагавор рэнты, карту выпіскі льготных лекаў). Жыхарам прыватнага сектара даведзена прадстаўіць яшчэ і дамавую кнігу, а непрацуючым асобам — працоўную кніжку. Усё ж астатняе спецыялісты ўпраўлення могуць сабраць самі, і ў тым ліку — звесткі аб памерах пенсій.

— Аднак варта заўважыць, што 6-месячны тэрмін аказання адраснай сацыяльнай дапамогі з’яўляецца максімальным і ў пэўных варунках ён змяняецца, — працягвае Ларыса Парашылава. — Напрыклад, калі вывесціца, што працэдурны прэтэндэнт па ўласным жаданні заняты на няпоўную стаўку, час выплат можа скараціцца да 1-2 месяцаў. Пры гэтым цалкам верагодна, што сама дапамога будзе аказвацца толькі на дзядзі — без уліку таго ж працэдурнага прэтэндэнта.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

У дадзеным выпадку трэба памятаць і яшчэ пра адно правіла. Адрасная сацыяльная дапамога прызначаецца толькі ў самым крайнім выпадку, калі ўжо вычарпаныя ўсе іншыя крыніцы падтрымкі. У сітуацыі, калі па нейкіх прычынах бацькі не аформілі дзіцячы дапамогі або бясплатнае харчаванне на дзядзі ва ўзросце да 2 гадоў, у адрасных выплатах могуць проста адмовіць. Такія прэцэдэнты ў раёне ўжо былі.

На месцы або ў Мінску?

Ці не самай вострай праблемай апошняга часу заставаліся інваліды III групы і дзеці, якія інвалідамі не з’яўляюцца, але па рэкамендацыі медыкаў павінны карыстацца сродкамі тэхнічнай рэабілітацыі. Яшчэ летас было неабходна аплываць гэтыя сродкі з уласнай кішэнні, прычым кошт таго ж артапедычнага гарсэта мог дасягаць мільёна рублёў. Таму для многіх падобныя выдаткі становіліся «непад’ёмнымі».

Зрэшты, сітуацыя змянілася сёлета. Цяпер інваліды III групы і дзеці з адхіленнямі здароўя могуць атрымліваць неабходныя дапаможныя сродкі бясплатна. І да таго ж, без уліку даходу. Гадоўнае — узяць медыцынскае заключэнне пра тое, які канкрэтны сродак тэхнічнай рэабілітацыі неабходны. А потым прыйсці з медзаклучэннем, пасведчаннем інваліда, пашпартам ці пасведчаннем аб нараджэнні ва ўпраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне.

— Надалей ёсць варыянты, — адзначае Ларыса Парашылава. — Так, прадугледжана, што слыхавыя апараты, пратэзы вачэй, інсулінавыя шпрыцы або іголки для шпрыц-ручак, тэст-палоскі для вызначэння цукру ў крыві павінны набыцца самастойна ў

крамах медтэхнікі — неабходныя для гэтага сродкі пералічваюцца на банкаўскай рахунак заяўніка. А вось для атрымання пратэзаў ці артэзаў верхніх і ніжніх канечнасцяў, артэзаў тулава, вырабаў для лячэбнага пратэзавання дзяцей вызначана неграшовая форма. У гэтым прымеце рашэнне аб аказанні дапамогі, дакумэнты перадаюцца ў Мінск у Беларускі пратэзна-артапедычны аднаўленчы цэнтр, затым чалавек павінен з’ездзіць у цэнтр і зрабіць замеры. Апошні крок — наведанне таго ж цэнтру, каб забраць заказ.

Вялікіх праблем з набыццём сродкаў тэхнічнай рэабілітацыі нібыта няма, у раёне працуе крама медтэхнікі. Аднак пры гэтым той жа раён не мае спецыялістаў-медыкаў, таму вызначыць, які канкрэтны патрэбны чалавеку слыхавы апарат, часам могуць толькі ў сталіцы. А гэта — дадатковыя грошы на білет. Зноў ж «білетныя выдаткі» цягне і павэдка па пратэзы ці артэзы. Бо трэба заўважыць: ніякай матэрыяльнай кампенсацыі тут не прадугледжана.

— Новыя ўмовы аказання адраснай сацыяльнай дапамогі, па сутнасці, праходзяць «выпрабаванне» яшчэ няшмат часу, таму пакуль наўрад ці ёсць сэнс даваць якія-небудзь катэгарычныя ацэнкі — усе хібы стануць зразумелымі крыху пазней, — зазначае Ларыса Парашылава. — Аднак пытанні ўжо з’явіліся. Так, для больш малых атрымальнікаў адраснай дапамогі сапраўды падыходзіць сістэма пералічэння грошай на банкаўскія рахункі. Аднак гэта не варыянт для людзей ва ўзросце, інвалідаў з цяжкімі захворваннямі, жыхароў вёсак, якія знаходзяцца на адлегласці 10—15 кіламетраў ад бліжэйшага банкаўскага філіяла. Тут аптымальны шлях — пошта. Між тым, з пачатку гэтага года за паштовую дастаўку выплат пачаў спяганяцца пэўны працэнт. Мы пралічылі, што пры існаванні такой практыкі летас выдаткі на выплату адраснай падтрымкі аўтаматычна ўзраслі б на 9 мільёнаў рублёў. Магчыма,

Крайна Здароўя

ЗА «НОРМУ ЖЫЦЦЯ»!

ЗАДЫШКА? ПЕРАВЯДЗІШЕ ДУХ

ЗАДЫШКА — парушэнне частага, рытму, глыбіні дыхання, якое суправаджаецца, як правіла, адчуваннем недахопу паветра. Крайняя ступень задышкі называецца ўдушшам. У чалавека, які знаходзіцца ў непрытомным стане, задышкі не бывае — гэта выключна «свадомы» сімптом.

Здаровы чалавек не заўважае, як ён дышае. Ён задумваецца над гэтым, калі адчувае, што яму «не хапае паветра», «груды сціскае». Задышка ўзнікае ўсякі раз, калі арганізм, імкнучыся падтрымаць неабходны для жыцця ўзровень кіслароду ў крыві, паскарае дыхальныя скарачэнні. Сігнал аб недахопе кіслароду (асноўная яго пастаўшчык — сэрца і лёгкія) па блукаючым нерве паступае ў галаўны мозг і актывізуе дыхальныя цэнтры, які, у сваю чаргу, дае каманду паскорыць тэмп дыхання. Задышка — гэта, перш за ўсё, рэакцыя на павышаную фізічную нагрузку: мы павялічваем тэмп хады, спрабуем дагнаць адыходзячы аўтобус і да т.п. Аднак падобнага выпрабавання даводзіцца перавесці дух — аддыхацца. Пры гэтым аднаўленне нармальнага дыхання нярэдка патрабуе часу.

Рэцэпт барацьбы з такой задышкай просты: трэба займацца фізкультурай, больш хадзіць. У «кабінетнага» чалавека мышцы працуюць напauсіны, і скарачэння недастатковыя, каб падтрымаць работу сэрца. Адсюль зразуменя, чаму пры выкананні аднолькавай па цяжкасці задчы задышка ў фізічна трэніраваных людзей выражаецца менш, чым у тых, хто вядзе маларучны лад жыцця.

ТЭСТ
Хочаце правесці стан сэрца і лёгкіх? Зацісніце нос і дзьміце на свечку!
Тэст 1 (проба Штанге). Вымяраецца час затрымак дыхання на ўдыху. Спакойна пасядзіце пяць хвілін. Затым зрабіце самы глыбокі ўдых, поўны выдых, яшчэ раз удых і затрымайце дыханне, заціснуўшы нос пальцамі. Нармальна працягласць затрымак дыхання на ўдыху — 40—50 сек., задышчана — 30—35 сек., дрэнная — менш як 20.
Тэст 2. З якой адлегласці вам удалася задзьміць свечку, не закашляўшыся? З аднаго метра — выдатна, з 70—80 см — таксама нядрэнна, а калі з паяметра і пры гэтым у грудзях з'яўляюцца непрыемныя адчуванні, трэба тэрмінова правесці лёгкія.

ПАРУШАЛЬНІК, ЯКІ ПАКУТЭ АД АТЛУСЦЕННЯ, АДМОВІЎСЯ САДЗІЦЦА Ў ТУРМУ
Жыхар шведскага горада Эльвсбю, асуджаны за ваджанне ў нецвярзным стане, звярнуўся да ўладаў з просьбай памілаваць яго або змяніць турмнае зняволенне хатнім арыштам, піша The Local са спасылкай на газету Norrlandska Socialdemokraten.
60-гадовы мужчына сцвярджае, што не зможа нават дабрацца да турмы з-за дрэннага стану здароўя. Пры росце 175 сантыметраў парушальнік важыць 208 кілаграмаў, што робіць яго практычна няздольным

На вашы пытанні адказаў загадчык сектара наркалогіі Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра псіхічнага здароўя, кандыдат медыцынскіх навук Уладзімір МАКСІМЧУК.

(Працяг. Пачатак у нумары за 3 сакавіка.)

— **Мінская вобласць, Ірына Пятроўна.** У якой сітуацыі лепей рабіць кадрыванне? Як зразумець, што яно дапаможа?

— Перш-наперш, такі метад, як кадрыванне, павінен прымяняцца на пачатковай стадыі развіцця хваробы. Гэты метад — псіхатэрапеўтычны, і таму ён дзейнічае тады, калі асоба яшчэ захаваная, ёсць асэнсаванне сітуацыі. Па-другое, калі метадам нельга злоўжываць. Рабіць яго некалькі разоў бессэнсоўна. Па-трэцяе, гэты метад не ўсім падыходзіць. Скажам, калі характар імпульсіўны. У такіх выпадках у пацыента, груба кажучы, адсутнічае тармазная сістэма, і кадрыванне проста не спрацуе. Такія хворыя толькі дыскрэдытуе гэты метад. Таму лепей, каб урач паразважыў над тым, ці падыдзе гэты метад пацыенту такая псіхатэрапія. Некаторыя больш падыходзіць, напрыклад, метад імпантцыі: ёсць асобы, якім трэба канкрэтна, навобмац, адчуваць уздзеянне. Некаму падыходзіць метад мазгавой бістмуляцыі — стымуляцыі пэўных кропкаў мозгу спецыяльным апаратам. Гэта зусім не тое, што і кадрыванне. Усе пералічаныя метады прымяняюцца ў нашым цэнтры. Але прызначае іх урач, паколькі вельмі важна разабрацца ў асаблівасцях асобы. Кваліфікаваны падышоў павышае верагоднасць эфектыўнасці пэўнага метаду.

— **Брагіч, Уладзімір.** Чаму ўсе так хваляць расійскі прапаратэн, які выдвоць без рэцэпта, а пра амерыканскі трыптафан ніхто не кажа?

— Сапраўды, апошні хоць і папулярна праішоў іспыты, але яго амаль німа ў аптэчнай сетцы. Аптэкі яго дрэнна заказваюць. У тым не наша вина. Імпартныя прапараты наогул больш актыўна працуюць на наш рынак. Прапаратэн — добры прапарат. Але і трыптафан таксама добры. Адзінае, ёсць такі нюанс: чамусьці сваё мы звычайна лімітуючы на імпартнае. Але я лічу, што абодва прапараты аказваюць сваё дзеянне. Іншая рэч, няма такога прапарата, які б валодаў стапрацэнтным эфектам.

— **Закадрыванаму чалавеку можна ўжываць безалагольнае піва, віно?**

— Можна. Праўда, гэта не павінна стаць пастаянным рытуалам, толькі эпизадным момантам, на рэдкіх святочных пасядзелках. Проста каб не выбівацца з акружэння.

— **Паставы, Вольга.** Мужу — 29 гадоў... Вельмі захапляецца півам... Ці абавязкова піўна залежнасць перарасце ў залежнасць ад гарэлкі, напрыклад?

— Калі чалавек злоўжывае любімым алкагольным напоем, — гэта ўжо нядроба. Але на пачатку ён яшчэ можа ўсвядоміць сваю залішнюю ўрагу да алкаголю, можа ўсвядоміць сітуацыю, скажаць сабе «так далей жыць нельга». Нават ужо на першай стадыі залежнасці чалавек яшчэ здольны пазмагацца за здаровы лад жыцця. Тут падыходзіць і растлумачэнне, і адпаведная літаратура, і кадрыванне. На выражанай стадыі захворвання на першым месцы будучы ўжо медыкаменты, паколькі без іх не выправіць паломку абмену рэчываў.

— **Гродна, Анжаліка.** Скажыце, ці можа алкаголь быць прычынай бесплоднасці? Маёй сястры 27 гадоў, замужам 5 гадоў. Дзяцей няма. Яна часта выпівае.

— Так, сапраўды, алкаголь можа быць прычынай бесплоднасці. І мы пра гэта пастаянна гаворым, калі праводзім прафілактычныя гурткі. Алкаголь вельмі моцна ўплывае на рэпрадукцыйную сістэму арганізма, асабліва ў жанчын. Акрамя таго, нездарма існуе нават такі выраз — «дзеця п'яна, дзелка». Ён азначае, што, калі зачацце адбылося пад хмяльком, на свет можа з'явіцца немаўля з вялікай колькасцю паталогіі.

— **Бабруйск, Алксандр Васільевіч.** Прайму 10 дзён дысульфіран. Але ніякай рэакцыі не адчуў. Можа, трэба прымаць нешта іншае?

— Дысульфіран — вельмі надзейны прапарат. Але часам бывае, што сплэчату рэакцыя на яго замаруджаная і працягваецца пазней. Вы проста можаце не за-

— **Глыбоцкі раён, Ганна Сын моцна п'е, бываюць працяжныя запой.** Я вядуся, што ў нашым райцэнтры прафесар Грыгор'еў. Ці варта паспрабаваць?

— Так, я ведаю прафесара Грыгор'ева з Санкт-Пецярбурга. Ён праводзіць лячэнне псіхатэрапеўтычнымі метадамі, у яго ёсць ліцэнзія на такую дзейнасць. Калі гэта сапраўды той самы прафесар, можна да яго пайсці. Варта толькі мець на ўвазе: лячэнне далёкамо толькі ў выпадку, калі хворы будзе верыць у метадыку спецыяліста.

ЛЯЧЭННЕ ХВАРОБАЎ ВАЧЭЙ АКАЗАЛАСЯ ЭФЕКТЫўНАЙ ПРАФІЛАКТЫКАЙ ХВАРОБЫ АЛЬЦГЕЙМЕРА

Амерыканскія вучоныя выявілі, што не выключна парушэнні зроку ў пажылым узросце істотна павышаюць рызыку развіцця хваробы Альцгеймера.

Даследчыцы з Універсітэта Мічыгана прааналізавалі звесткі 625 чалавек за перыяд з 1992 па 2005 год аб захваральнасці на сепільную дэменцыю і парушэнні зроку. Высветлілася, што сярод удзельнікаў даследавання, у якіх развілася хвароба Альцгеймера, першапачаткова толькі ў 10 працэнтаў быў нармальны зрок. Сярод тых, хто захваў інтэлектуальныя здольнасці, гэты паказчык склаў 30 працэнтаў.

Пры гэтым, які паказаў даследаванне, адзіны візіт пажылога чалавека з дрэнным зрокам да афтальмолага для абследавання і атрымання рэкамендацыі зніжае верагоднасць захворвання на дэменцыю на 64 працэнты. У прыватнасці, дакладна змяняла рызыку хваробы Альцгеймера лячэнне такіх захворванняў вачэй, як катаракта, глаўкома і розныя рэцінаітаты.

На падставе вынікаў работы кіраўнік даследавання Мэры Роджэрс парамаадавала ўдзяляць больш увагу парушэнням зроку ў пажылых людзях. Актуальнасць гэтага пацвярджалася тым фактам, што толькі 11 працэнтаў амерыканцаў маюць уяўленне аб тым, што такія сур'ёзныя захворванні вачэй, як глаўкома і дэгенератыўныя рэцінаітаты на ранніх стадыях ніяк не працягваюцца, у сувязі з чым неабходна рабіць прафілактычныя агляды ў афтальмолага.

ЯЗЫК МОЙ — Здароўе на талерцы

ДОКТАР МОЙ

НЕКАЛІ адзін філосаф сказаў: «Мы ядзім для таго, каб жыць, а не жывём для таго, каб есці». Як сцвярджаюць урачы-водаратэрапеўты, ядзім мы яшчэ і для таго, каб захаваць здароўе. Многія прадукты харчавання (а калі дакладна — іх смак) здольны аказваць на чалавека лекавае ўздзеянне.

Смакавая тэрапія чымсьці нагадвае іголкарэфлекстэрапію. Гэта таксама рэфлекстэрапія, але не іголкамі, а смакам. Адбываецца гэта так. На асасніцы языка — смакавыя рэцэптары — дзейнічаюць розныя смакі: горкі, кіслы, салодкі, салёны. І аказваецца, дзейнічаюць гаюча! Бо язык — гэта «ўваходныя вароты» арганізма. Ён насычаны рэфлексагеннымі эманцыямі, якія звязаны з усімі органамі чалавека, а не толькі са стрававальным трактат. Таму ўздзеянне можа быць самым шырокім і залежыць ад тыпу ежы. (Аднак не варта блытаць гэты эфект з тымі, якія выклікаюць карысныя кампаненты ежы — яны засвоўваюцца арганізмам з кішчэчніка.) Зачаткі смакатэрапіі існавалі яшчэ ў народнай медыцыне, там нярэдка раілі пэўныя зёлкі трымаць у роце пад языком або рассмакваць. Адзін з сур'яцэпаўрацудных рэцэптаў, які і сёння рэкамендуецца ўрачы, гучыць так: калі патрымаць на языку крыху пчалінага мёду са сметанковым маслам, то можна сукалоць кашаль.

Салодкія прадукты карысныя пры сардэчна-сасудзістых захворваннях. Салодкае садзейнічае расшырэнню сасудаў. Натуральна, такая тэрапія выкарыстоўваецца як дапаможны сродак, і вылучыць толькі з яе дапамогай гэтыя хваробы нельга. Але прыслухацца ўсё ж варта.

Калі ў вас павысіўся артэрыяльны ціск, добра пакаласці на язык што-небудзь салодкае: мёд, ледзянец, любія цукеркі, малінавае варэнне, усходнія прысмакі. Праз 5—7 хвілін вы адчуеце палёкту. А калі ціск паніжаны, патрымайце ў роце разведзеныя вадой лімонны сок. Ушогуле лімон — вельмі каштоўны прадукт, здольны замяняць многія эфірныя алеі.

Для прафілактыкі сардэчна-сасудзістых захворванняў і пры арытміі таксама выкарыстоўваецца мята, якая валодае шырокім

спектрам дзеяння. Напрыклад, яна здольная здымаць раздражняльнасць. Мятныя ледзянцы дапамагаюць тым, хто не можа доўга заснуць. А на думку некатораў, яшчэ і аднаўляе нашых продкаў тлумачыцца тым, што яны пілі гарбаты з мятай.

Горкія прадукты аказваюць супрацьзапаленчае дзеянне, нармалізуюць работу нырак, ачышчаюць арганізм ад солёў і шлакаў. Аздараўленне арганізма неадкладна адлюстравана на знешнім выглядзе чалавека: многія людзі худзеюць, у іх паліпаўшаецца колер твару. У невялікай колькасці горкі абстраае рэчывы зольнасці. Аднак злоўжываць імі не варта: у вялікай колькасці яны выклікаюць дэпрэсію і нуду.

Горкі смак маюць большасць лекавых траў, грэйпфрут, міндальны алеі і ўсходняя прыправа — куркума. Гэту прыправу на конжыку нажа раствароўць у 1 літры вадкасці, нейкі час трымаюць у роце, а потым глытаюць.

Даўкі (вжучы) смак спыняе дыярэю, садзейнічае згойванню ранаў, паляпшае згусальнасць крыві і таму выкарыстоўваецца пры крывацёку. Цікава, што яна

Фота Ваціна ЗЯНЬКО.

Калі вы падпісаліся на газету «Звязда» на II квартал або 1-е паўгоддзе 2010 года — запавідаеце картку ўдзельніка, выразаіце і дасылайце яе да 9 красавіка ў рэдакцыю на адрас: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Падпісчык можа выйграць электрачайнікі, DVD-прайгравальнікі, тэлевізары, печ ЗВЧ і кухонны камбайн. Розыгрыш прышоў адбудзецца 13 красавіка 2010 г., вынікі публікуюцца ў газеце «Звязда» па 21 красавіка 2010 г.

Дастаўку прышоў ажыццяўляе рэдакцыя. Атрымаць прыз можна самастойна ў рэдакцыі па 30 чэрвеня 2010 г. пры падачы квітанцыі аб падпісцы на «Звязду» на II квартал або 1-е паўгоддзе 2010 года і пашпарта. Пасля 30 чэрвеня выдача прышоў спыняецца і прэтэнзіі падпісчыкаў не прымаюцца.

Тэрмін правядзення гульні — з 2.03.10 па 30.06.10.

Пасведччанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 1639 ад 26.02.10, выдана Міністэрствам гандлю РБ.

2 Картка ўдзельніка — падпісчыка «Звязды» на II квартал або 1-е паўгоддзе 2010 года

Прозвішча, імя, імя па бацьку _____

Падпіска аформлена і аплачана ў _____ (аддзяленне сувязі) на II кв. або 1-е паўг. 2010 года

Жатні адрас і тэлефон _____ (індэкс) _____

Удачы ў розыгрышы!

Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету _____ (індэкс выдання)

ЗВЯЗДА з басплатнымі ўкладкамі: «Чырвоная змена», «Месціне самаўраўнаважэнне», «Крайна здароўя», «Жырандоль», «Купілі ледзяны» «Насуперак чарнобылю»

на 2010 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Каму _____ (прозвішча, ініцыялы)

Куды _____ (адрас)

_____ (паштовы індэкс) _____ (горад, населены пункт)

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА на газету _____ (індэкс выдання)

ЗВЯЗДА з басплатнымі ўкладкамі: «Чырвоная змена», «Месціне самаўраўнаважэнне», «Крайна здароўя», «Жырандоль», «Купілі ледзяны» «Насуперак чарнобылю»

на 2010 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Каму _____ (прозвішча, ініцыялы)

Куды _____ (адрас)

_____ (паштовы індэкс) _____ (горад, населены пункт)

КАРОВА Ў ПАДАРУНАК

(Заканчэне. Пачатак на 1-й стар.)
Сваімі рукамі
У першыя гады гаспадарка Інгі і Уладзіміра нагадвала Ноўе каўчэг, дзе было ўсяго патроху. Сёння фермеры ўжо вызначыліся: іх прыярытэтнымі жывёлы — каровы.

— Я люблю гэтых жывёлін: яны добрыя, маўклівыя, безадмоўныя, — гаворыць гаспадыня.
Цяпер у фермерскай гаспадарцы — 25 кароў. Гэта болей, чым ва ўсіх падсобных гаспадарках Сідаравічэў. Уладзімір, па прафэсіі будаўнік, сваімі рукамі ўзвёў першы хлэб з рэштат старых фермаў, што знішчалі непадалёку.

Акрамя кароў, фермерская гаспадарка стала разводзіць і модных цяпер в'етнамскіх свінак. Інга ў хлэве чыста пуза невядлікай цёмна-шэрай свінцы, і тая ж млее ад задавальнення.
— В'етнамскія свінкі сімпатычныя і маюць вельмі добры характар, заўсёды ласівацца, — расказвае Інга. — Каштавалі яны дорога, але выдаткі вельмі хутка акучыліся.

Сёння асноўны прыбытак гаспадарцы дае малако, якое фермеры рэалізуюць людзям і дзяржаве. Асноўнымі кліентамі сталі дачнікі з суседняга пасёлка, якія набываюць малако, тварог, смятану, вяршкі. Пакуль дачны сезон не пачаўся, Уладзімір возіць харчы ў Магілёў. Цяны памяржаны: трохлітровы слоік малака — 4 тысячы рублёў, кілаграм тварогу — 7 тысяч.

Сямейная справа
Дачка Кацярына — «аднагодка» сельскай гаспадаркі Інгі і Уладзіміра.

ра, яна нарадзілася ў Сідаравічэў. Дзяўчынка, якой 10 гадоў, актыўна дапамагае бацькам. Яна поіць цялят малаком, ездзіць вярхом на кабыле Белцы і глядзіць карову па шчы, як хатнюю котку.
— Я люблю сваіх сабак, — Каця паказвае на дзвюх знешніх лютых жывёлін, якія з усіх сіл імкнучыся аблізаць сяброўку. — Але каровы разумнейшыя за сабак, ад іх больш карысці.
Пакуль Каця яшчэ не вызначылася з прафэсіяй: вагаецца паміж спявачкай і фермерам. Але старэйшыя дзеці Інгі і Уладзіміра, падаецца, ужо зрабілі свой свядомы выбар. Старэйшая дачка вучыцца на эканаміста ў сельскагаспадарчай акадэміі, а сын — у в'етэрэнарнай акадэміі.

— Спадзімся, што дзеці працягнуць нашу сямейную справу, — гавораць бацькі. — Сын на вакацыях ужо прымаў цяжкія ролы ў каровы. А дачка, можа, адкрые краму натуральных прадуктаў, якія вырабляе наша фермерская гаспадарка.
Мара пра выхадны
Уладзімір займаецца тэхнікай. Сёння гаспадарка атрымала новы трактар, ёсць аўтамабіль і нават стары камбайн. Цяпер ён за рулём чырвонай «Нівы», да якой прымацаваны выразаны са старога аўтамабіля дах. На самаробным пад'ёме фермер вьязе да хлэва корм. Гэтае «ноу-хаў» даваўся вынайці, каб эканоміць час і сілы.

— Дзень пачынаецца на досвітку, але рэзка калі завяршаецца да цемры, — дзелавіта распартуе Уладзімір. — І так штодня, без выхадных і водпуску. Усё робім разам з жонкай. І таму самая вялікая наша мара — гэта паўнавартасны выхадны дзень, а яшчэ лепей некалькі. Вось дзеці будуць працаваць, тады мара наша спраўдзіцца.
Уладзімір спадзіцца на рэшце выспацца, а Інга — спакойна сустрэцца з сябрамі.
— Калі мы толькі пераехалі, на нас спачатку глядзелі як на дурняў, — шчыра расказвае Уладзімір. — Цяпер ужо, вядома, не так, але мы па-ранейшаму не можам спакойна паехаць на пікнік з шашлыкамі. У нас то пасяўная, то уборачная. А ў разгар весельлі нам абавязкова трэба вяртацца на доўгу!
Новая зямля
Фермеры, тым не менш, усміхнуліся, калі гаворылі пра сваё копішнае гарадское жыццё.
— Часам бывае цяжка: самі разумееце, хлэў — гэта не офіс, — шчыра гаворыць Інга. — У гарадзе на працу можна было хадзіць на высокіх абцасак, у міні-спадніцы і з распушчанымі валасамі. Тут жа — фуфракі ды бурчкі. Але я зусім не адчуваю сябе прыгнечанай. Калі адрабляю ў мяне маю гаспадарку — буду горка плакаць. Гэта усё маё!
Цяпер гаспадары чакаюць вялікага навасяля. Быхаўскі раён перадаў фермерскай гаспадарцы землі каля вёскі Прыбярэжжа, дзе ўжо адноўлены хлэвы. Калі сьнег, каровы сваёй хадой перабяруць у новы памішканні. Напракты — усюго 5 кіламетраў.
З гэтымі землямі фермеры звязваюць свае планы на блучыню.
— Якая будзе гаспадарка праз 10 гадоў? — Уладзімір думаў ня доўга. — Паўтысячы свіней, сотня

8 Сакавіка сям'я вяртаецца за святочным сталом.

авакч ды паўсотні кароў. Гэта мінімум, а там Бог бацька. Таксама новая тэхніка і апрацаваныя палі.
— Яшчэ адна наша мара — агражатарызм, — дапоўніла Інга. — Новая зямля на Быхаўшчыне — гэта так званая панская поле, дзе захаваўся рэшткі векавой ліпавай алеі. Там гістарычныя і вельмі прыгожыя мясціны. Мы хочам зрабіць зону адпачынку, каб запрашаць гасцей за выскоты стое. Ёсць шмат будынкаў і ідэй, але пакуль, праўда, не хапае часу і грошай.

Сямейны поспех
За 10 гадоў умовы жыцця сям'і істотна змяніліся. Маленькая хата, дзякуючы залатым рукамі Уладзіміра, стала вялікім і ўтульным домам, у якім арганічна спалучаюцца традыцыі і сучасныя тэхналогіі.
Напрыклад, руская печка засталася ў доме — ну хоць бы для пры-

гатавання найсмачнейшага тапленнага малака, — але яна аздоблена моднай чорнай кафляй. Ды так, каб ягоны печкі ўтульна адбіваўся ў люстэрку.
Інга сама пячэ хлеб, аднак робіць гэта не ў рускай печы, а ў сучаснай электрычнай хлэбпечцы, прычым карыстаецца рэцэптам з інтэрнэту. У доме ёсць пральная машына, душавая кабіна, прыбярэжжа, гаражная вада. Усё гэта з'явілася не адразу, але стала магчымым цяпер дзякуючы працы ўсёй сямі.
— Адзіночцы фермерскаму справу не пацягнуць, — упэўнена Інга. — Калі б не было падтрымкі сямі, то даўно б здалася, лапкі ўгору. Я б ніколі не справілася без мужа.
— У мяне вельмі добрая жонка, — усміхаецца Інга Уладзімір. — Выдатная гаспадыня, каханая жанчына. І калі б яе не было, то і ўсяго навокал ніколі не было б.

На жаночае свята Інга наўрад ці застаецца зусім без працы: жывёлагадоўля выхадных дзён не прададзецца. Але сям'я абавязкова збіраецца за святочным сталом. Гаспадыня будзе частаваць сваякоў свежым хлэбам, запечаным малачным парасэм, грыбамі, бульбай. І прымаць віншаванні.
— Інга, а што вы атрымаеце на 8 Сакавіка?
— Муж заўсёды рыхтуе сюрпрызы. Але апошняй тры гады мам падарункам на свята была карова.
— І вам не хацелася нечага, скажам, больш жаночага?
— Не, я не хачу дыямантаў і футраў. Карова мяне цалкам задавальняе як падарунком.
— А калі сёлета гэта зноў будзе карова?
— Я зусім не супраці!
Ілона ІВАНОВА.
Магілёўскі раён.

Ну і ну!

МІЛІЦЫЯНЕР — САМАГОНШЧЫК
Асуджаны былі віцебскі ўчастковы інспектар міліцыі, які быў афармлены адваведных дакументаў канфіскаваў у самагоншчыка вадкасць на аснове спірту агульным коштам амаль што 10 мільёнаў рублёў і пакінуў яе сабе.

Як кажуць, «навілі» на кватэру «самагоншчыка» знаёмыя міліцыянера. Потым яны разам распарадзіліся незаконным канфіскатам.

Міліцыянер у форме прыйшоў у кватэру, дзе быў спірт, і заявіў, што правярае інфармацыю, якая, быццам бы, паступіла ад грамадзяна на «тэлефон даверу».

Як паведаміў «Звяздзе» старшы пракурор аддзела па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю пракуроры Віцебскай вобласці Васіль Пашкоўскі, замест таго, каб законным чынам скласці пратакол ад адміністрацыйнага правапарушэння па факце захоўвання вадкасці на аснове спірту (яна была ў поліэтыленавых бочках. — А.П.) участковы аддзел унутраных спраў Пешамайскага раёна Віцебска прыйшоў гэта «зелле». Сваімі міліцыянкамі начальству пра гэта не паведаміў.

Міліцыянер-«самагоншчык» пазбаўлены волі тэрмінам на чатыры гады з канфіскацыяй маёмасці. Акрамя таго, вымушаны заплаціць штраф у памеры 200 базавых велічыняў.

АДАБРАЎ... КВІТАНЦЫЮ НА МЕТАЛАЛОМ

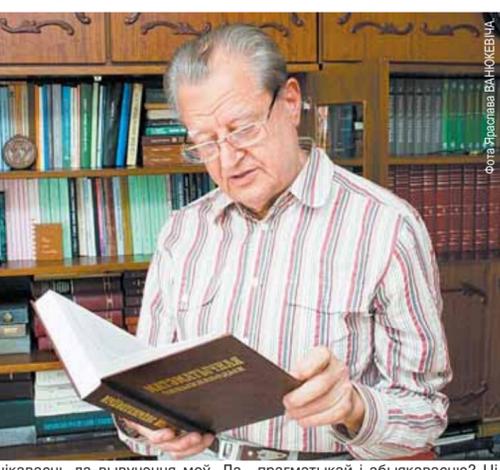
У Віцебску па дапамозе ў міліцыю звярнуўся 25-гадовы беспрацоўны, у якога drofг беспрацоўны — таксама малады мужчына — на вуліцы адабраў квітанцыю аб задчы металалому.

Па квітку можна было атрымаць грошы ў нарыхтоўчым пункце. Што і зрабіў хуліган, дарчы, раней судзімы за хуліганства — атрымаў усюго толькі 9,5 тысячы чужых рублёў. Заведзена крымінальная справа.
Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Шануй сваі!

Думкі-зярняты Паўла Сцяцко

КАЛІ ў вас, шануюныя чытачы «Звязды», ёсць жаданне даведацца пра нашу родную мову, як кажуць, ад «А» да «Я», то паспрабуйце сустрэцца з прафесарам кафедры беларускага і тэарэтычнага мовазнаўства Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы, доктарам філалагічных навук Паўлам СЦЯЦКО. Запраціце яго ў школьны клас, студэнцкую аўдыторыю альбо ў працоўны калектыв. І тады, мажліва, зразумеете, чаму славісты з усёго свету з такой пашанай адзьяваюцца пра беларускую мову. Пра гэта яны як прафэсіяналы казалі Паўлу Уладзіміравічу, калі ён павышаў кваліфікацыю ў Карлавым універсітэце ў Празе.

Фота: Яраслава ВАЙНУЧЭВІЧА

Калі ж магчымасці сустрэцца з гэтым, без перабольшвання, карыфеем беларускага слова і іншых славянскіх моў няма, то азнаёмцеся з яго працамі, хоць бы некаторымі. Гэта спраўдзенае скарбонка (на сённяшні дзень больш за 500 публікацый, у тым ліку 36 кніг — манатрафі, слоўнікаў, навучальных дапаможнікаў і падручнікаў) не толькі для студэнтаў каледжаў і ВНУ, а для ўсіх, хто цікавіцца мовазнаўствам. І па калітуры, нарматываў беларускай мовы, яе стасунках з рускай, украінскай, польскай, балгарскай мовамі, і па народнай лексіцы, дыялектах, і па навуковай тэрміналогіі.

Дарчы, першым апанентам Паўла Сцяцко пры абароне кандыдацкай дысертацыі ў 1962 годзе быў Кандрат Крапіва. А прысвечана дысертацыя была побыватай лекцыі гаворак Зэльвеншчыны. Чаму моўнымі асаблівасцямі менавіта гэткага кучонка Беларусі зацікавіўся малады навуковец, які потым стане першым у гісторыі доктарам навук у галіне беларускай дзярматыкі (навукі пра словаўтварэнне)? Бо там, у вёсцы Грабава, нарадзіўся. І яшчэ ў дзяцінстве ў яго ўзнікла

цікаваць да вывучэння моў. Да польскай, бо на ёй вучылі ў школе. Да рускай, бо на ёй расказвалі байкі маці, якая падчас Першай сусветнай вайны жыла ў Расіі. Але найбольш да беларускай, бо на ёй размаўляла ўся вёска.
І што каштоўна, гэта беларуская моўная «звычка» не ўваходзіла ў супярэчнасць з тагачаснымі моўнымі разлімі на далейшых этапам адукацыі. Прынамсі, у Ваўкавыскім ледучынішчы ў 1946—1949 гадах, прыгавдае Павел Уладзіміравіч, усё выкладанне, за выключэннем рускай мовы і літаратуры, ішло на беларускай. А цяпер бацькам не ўдаецца знайсці дастаткова колькасць аднадумцаў, каб стварыць беларускуюмоўную групу ў дзіцячым садку. І не толькі, напэўна, 3-за аб'яваўцаў да гэтага пытання, але і з прагматычных меркаванняў накіонт адукацыйнай будучыні сваіх дзяцей. Таму што няма беларускаямоўных класаў, школ, каледжаў, ВНУ...
Зрэшты, дзе яна, мяжа паміж

душы да гэтай справы, пранесеная праз усё жыццё, не змяняецца гадамі. Дзякуючы гэтай дзейнасці павышаецца не толькі абазнанасць людзей у лінгвістыцы, але і павага да беларускай мовы, а праз гэта — да краіны, яе культуры і саміх сябе.

Сёння Павел Уладзіміравіч чытае лекцыі, кіруе працай магістрантаў, падтрымлівае студэнцкіх навуковых даследаванняў і, вядома, заснаваў і навуковай школай дзяржаватолагаў «Словаўтварэнне ў славянскіх і германскіх мовах». Уваходзіць у склад Рэспубліканскай тэрміналагічнай камісіі. Падрыхтаваў пянацыяны кандыдатаў навуц, адзін з яго выхаванцаў стаў доктарам навук. Яны даследуюць словаўтварэнныя аспекты беларускай, рускай, украінскай, польскай, балгарскай, англійскай і нямецкай моў. А іх наставнік цяпер рыхтуе да выдання яшчэ тры кнігі — «Беларуска-руска-англійска-нямецкі фізічны слоўнік», «Нарысы культуры мовы» і «Прозвішчы Гродзеншчыны».

Дарчы, тэма вышэйзгаданай кандыдацкай дысертацыі, якую высока ацаніў Кандрат Крапіва, атрымала працяг у далейшых працах Паўла Сцяцко: быў выдадзены «Дыялектычны слоўнік (з гаворак Зэльвеншчыны)», а некалькі гадоў таму — «Слоўнік народнай мовы Зэльвеншчыны».

— Ад усіх былых і цяперашніх вучняў вшчыму з 80-гадзін! Моцнага Вам здароўя, бадзёрнасці і імпульту! І каб скарбонка навуковых прац працягвала паўпаўнацца, і каб, перафразаваючы Янку Купалу, думкі-зярняты трапілі ў добрую глебу і ўзыходзілі ды красавалі на ніве Беларускай, — зычаць Паўлу Сцяцко яго калегі з кафедры беларускага і тэарэтычнага мовазнаўства.

Самыя шчырыя віншаванні, Павел Уладзіміравіч, і ад «Звяздоўцаў».
Барыс ПРАКОПЧЫК.

ЛЕДЗЯНЫЯ ЛАВІНЫ ПАБІЛІ МАШЫНЫ

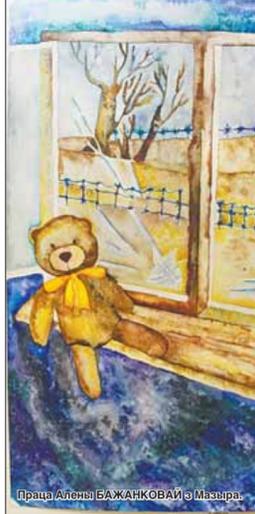
У адным з двароў па бульвары Шаўчэнка ў Брэсце за некалькі дзён сур'ёзна пацярпелі тры легкавыя аўтамабілі. На кожны з іх са страхі завалілася снежна-ледзяная глыба. Шчасце яшчэ, што ў салоных машын нікога не было. Аўтаўладальнікі сталі звяртацца ў міліцыю, але супрацоўнікі ДАІ вымушаны былі канстатаваць, што грамадзян не паркаваліся з парушэннем правілаў, карэйш кажуць, там, дзе стаялі, машыны мовяць не павінны былі. А вось з камунальнымі ўладальнікамі пацярпелых аўто маюць намер высвятляць адносіны ў судзе.

3 ПАЛКАІ НА НЯМОГЛАГА

У 95-гадовага пенсіянера з в. Галоўчыцы (Драгічынскі раён) ўвядзены ў хату не былі значыньня. Гэта выкрыстаў невядома. Ён удзень зайшоў у хату, стукнуў дзверэ да палкай на галаве і забраў кашалёк з 250 тысячамі рублёў. Аператыўнікі затрымалі 21-гадовага, раней судзімага работніка СВК з в. Татарновічы, які здзейсніў напад.
Сымон СВІТОВУНОВІЧ.

Счытаць недействительными страховые полисы СООО «Белкопстрах»

па добровольному страхованню транспартных сродств формы 2РН серіі БГ нумара 0004946 — 0004955, формы 2РН серіі БТ нумара 0000115 — 0000120, серіі БТ нумара 0002752, 0006641 — 0006651; па абавязковаму страхованню грамадзянскай адказнасці ўладальніц транспартных сродств серіі АЖ нумара 6699705, 3010326, 3052573, 3077161, 3618707, 6704690, 6704740, 6768030 — 6768031; па добровольному страхованню ад нешчасных выпадкаў у вольнае пездзіжні за граніцу серіі 2РН серіі БК нумара 0002968 — 0002971; квітанцыі 1-СУ серіі СК нумара 0045412 — 0045424; універсальныя страхавыя полісы формы 2РН, 2РН серіі БК нумара 0038408 — 0038410, 0038910 — 0038915; па добровольному страхованню юрыдычных ілі форм серіі 2РН серіі БК нумара 0002968 — 0002971; квітанцыі 1-СУ серіі СК нумара 0229528 — 0229530; поліс ОСГО РФ серіі ААА нумара 0241439170.

Праца Алёны БАЖАНКОВАЙ з Мазыра.

Жыць з надзеяй НАМАЛЮЙ СВОЙ БОЛЬ

Дзеці лічаць Чарнобыль ранай на сэрцы Еўропы
Дзеці, якія нарадзіліся праз дзясяткі гадоў пасля катастрофы, расказалі, як яна адбілася на іх жыцці. На лёсе і сем'і. На стане ўсёй краіны. Яны малювалі Чарнобыль, які не бачылі, затое ўжо ведаюць, што гэта была за катастрофа. Цэлая выстава з іх малюнкаў стварылася пасля конкурсу, які праводзіўся пад эгідай Дэпартамента па ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай атамнай станцыі Рэспублікі Беларусь.

Толькі за адзін месяц напрыканцы мінулага года каля 1000 малюнкаў даслалі на конкурс дзеці з розных раёнаў Беларусі і Украіны. І нават цяпер дасылаюць, хоць вынікі конкурсу ўжо падведзены.
Як і можна было падводзіць увогуле, калі кожнае дзіця ўжо разумее, а можа і адчувае бяду праз сваіх родных? Немагчыма... Арганізатары нават замест 15 малюнкаў, якія спачатку хацелі адзначыць, адабралі 41 працу. Сапраўды «працу»: які, напрыклад, без душэўных выспылак намалюваць малюнок на тэму «Чарнобыль — беларускі боль»... Ці такую: «Жыццё з радыяцыяй».

Васьмікласнік Васілевіцкі сярэдняй школы (Гомельская вобл.) Сяргей САКОВІЧ ад сваёй працы атрымаў прыз «Намалюй свой боль» ў намінацыі «Чарнобыль — беларускі боль». Разлібілі прымоўна наступнае абудуленнае пасля чыноў Алякс. ДАЖЫЖЫК.

Яны адчуваюць яе — шмат хто з маленькіх мастакоў жыве ў невядомых гарадах ці мястэчках, якія пацярпелі. І менавіта з Гомельскай вобласці прыйшло найбольш малюнкаў — каля 250.

Сярод намінацый была яшчэ і такая: «Чарнобыль — рана на сэрцы Еўропы». Даўно, але не забытую катастрофу вацьма беларускіх дзяцей убачаць у краінах Еўропы. Лепшыя працы, дасланыя на конкурс, будучы дэманстраваць у краінах Еўрасаюза да 25-й гадавіны чарнобыльскай катастрофы.
Ларыса ЦІМОШЫК.
Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Вяртаючыся да надрукаванага СВЯЗІ ПАМІЖ ЗАПАСАМІ І НАЯЎНАСЦЮ ў ПРОДАЖЫ ЯБЛЫКАЎ НЕ НАЗІРАЕЦЦА. БЕЗ УКАЗАННЯЎ ЗВЕРХУ...

НЯДАЎНА на старонках нашай газеты ў чарговы раз закралася «яблычная» тэма. Нагадаем, чытач паскардыцца, што ў многіх сталічных крамах немагчыма набыць айчынных плады па прымальным кошце. З адміністрацыі раёна тады прыйшоў адказ, маўляў, факт адсутнасці беларускіх яблыкаў пацвердзіўся, таму ў мэтах недапушчэння ў далейшым падобнай сітуацыі кіраўнікам гандлёвых арганізацый указана забяспечыць бесперабойную наяўнасць айчынных пладаў у продажы. З нагоды адсутнасці ў некастрычных крамах сталіцы беларускіх яблыкаў палічыла неабходным выказацца і Галоўнае ўпраўленне спажывецкага рынку Мінгарвыканкама.

«Для забяспячэння стабільнасці на спажывецкім рынку г. Мінска штогод фарміруюцца стабілізацыйныя фонды для далейшай рэалізацыі прадукцыі раслінаводства ў міжсезонны перыяд. Залядку яблыкаў вядуць аптова-рознічныя падпрыемствы УП «Партызанскае» і УП «Мінскі аптовы рынак».

На міжсезонны перыяд 2009/2010 года імі нарыхтавана 4 223 тоны яблыкаў (105 працэнтаў да ўзроўню 2008/2009 года і 405,6 працэнтаў да ўзроўню 2007/2008 года). Стварэння запасы дазваляюць арганізацыям бесперабойна гандляваць і забяспечыць патрэбы насельніцтва горада ў дадзенай прадукцыі.

На тэрыторыі г. Мінска рэалізацыя яблыкаў вядзецца ў больш чым 550 крамах. Усе заяўкі, што паступаюць на аптова-рознічныя падпрыемствы ад крамаў, выконваюцца свеечасова і ў поўным аб'ёме. Па стану на 24.02.2010 рэшткі айчынных яблыкаў на аптова-рознічных падпрыемствах склалі 1 570 тон.

У мэтах недапушчэння адсутнасці айчынных яблыкаў у гандлёвай сетцы г. Мінска кіраўнікам арганізацый накіраваны лісты з указаннем забяспечыць бесперабойную наяўнасць беларускіх яблыкаў у гандлёвых аб'ектах».

Трэба сказаць, што яшчэ да атрымання гэтага адказу пасля публікацыі заўвагі чытача і разгаварвання на яе адміністрацыі Пешамайскага раёна сталіцы («указана забяспечыць бесперабойную наяўнасць...») у рэдакцыю патэлефанавалі той жа самы заяўнік. Падзякаваў за ўвагу да яго слоў, сказаў, што беларускія яблыкі па прымальным кошце з'явіліся ў шэрагу крамаў, дзе да таго іх не было. Таму нічога новага ў адказе з Мінгарвыканкама няма. Але мы публікуем яго, каб яшчэ раз падкрэсліць, што няма нарыхтаванымі запасамі, якімі б добрыя яны не былі, і наяўнасцю ў продажы ў міжсезонны перыяд гэтай жа самай прадукцыі сувязі не прасочваецца. Прынамсі, без укавання «забавецкіх бесперабойную наяўнасць...». Запасы самі па сабе, спажывецкіх попыт... Ну, вы ўжо ў курсе справы. Вядома, «заўвагі задавальняюцца свеечасова і ў поўным аб'ёме». Гэта, як мы разумеем, калі яны падаюцца крамамі ўвогуле. Ды і на які аб'ём — дзеля падтрымання пазіцыі ў асартыментным пераліку? Таку мэта гэтай чарговай публікацыі ў «яблычную» тэму — надзея, што надалей (і да канца сёлетага сезона, і ў наступных сезонах) указаны кіраўнікам гандлёвых арганізацый (раз яны без іх працаваць не могуць) адносна забяспячэння наяўнасці беларускіх яблыкаў у крамах будучы давацца загадаў. Каб спажывец, купляючы тое, што яму патрэбна, нават не здагадваўся пра існаванне таіх лістымаў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Падрабязнаці ШКОДА ЭКАНАМІЧНА ІНТАРЭСАМ КРАІНЫ ПРЫЧЫНЯЛАСЯ ДВОЙЧЫ І пры рэалізацыі прадукцыі на экспарт

Упраўленнем КДБ па Гродзенскай вобласці завершана расследаванне крымінальнай справы ў дачыненні да кіраўніка аднаго з дрэваапрацоўчых падпрыемстваў і яго саўдзельніка па фактах крадзяжу ў асабліва буйным памеры шляхам злоўжывання службовымі паўнамоцтвамі. Даказана, што з бюджэту краіны ўкрадзены грошавыя сродкі на сотні мільёнаў рублёў. Ужо ў ходзе папярэдняга следства кампенсаваны эканамічныя страты на суму больш за 850 мільёнаў рублёў, паведамляе прэс-служба УКДБ па Гродзенскай вобласці.

Супрацоўнікі дзяржбяспекі выявілі разгалінаваную сетку камерцыйных структур, размешчаных ў асноўным у Мінску. Пры іх пасрэдніцтве пільмацэрыялы, вырабленыя з незаконна нарыхтаванага на тэрыторыі Мінскай, Віцебскай і Магілёўскай абласцей лесу, па фактычнай дакументацыі пастаўляліся на гродзенскае падпрыемства. Гэтыя ж дакументы пры рэалізацыі тавару за мяжу падаваліся падпрыемствам у падатковыя органы, што дазваляла суб'екту гаспадарання атрымаваць з рэспубліканскага бюджэту быццам раней выплачаны падатек на дабаўленую вартасць. А фактычна — крадці грошы. Такім чынам, шкода эканамічным інтарэсам краіны прычынялася двойчы — і пры незаконнай нарыхтоўцы лясных рэсурсаў, і пры рэалізацыі прадукцыі на экспарт.

У крымінальнай справе фігуравала каля сарака пацярпелых, што пастаўлялі пільмацэрыялы. Пераважная частка з іх, паводле ацэнкі следства, выкрыстоўвала фіктыўныя дакументы.

У ходзе картграфівай працы супрацоўнікаў УКДБ па Гродзенскай вобласці, рэзультатам аргану ўжо падчас папярэдняга следства былі атрыманы станоўчыя вынікі. Кіраўнікі шэрагу камерцыйных структур, што ўдзельнічалі ў легалізацыі ўкрадзенай лесатэхнічнай сыравіны, прызналі незаконнасць сваіх дзеянняў і вярнулі дзяржаве прычыненыя эканамічныя страты. У бюджэт паступіла каля 370 мільёнаў рублёў, у даход дзяржавы звернуты матэрыяльныя каштоўнасці на суму больш за 480 мільёнаў рублёў. Згодна з арт. 88-1 Крымінальнага кодэкса Беларусі («вызваленне ад крымінальнай адказнасці ў сувязі з добраахотным кампенсаваннем прычыненых стратаў») яны былі вызвалены ад крымінальнага пераследу.

Цяпер судовага расшннаня чаркова 28-гадовы дырэктар дрэваапрацоўчага падпрыемства і яго 44-гадовы саўдзельнік.
Барыс ПРАКОПЧЫК.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

Абласны цэнтр Беларусі, фота 2	Пасце-вае дрэва	Гісторыя частка Галавы	Цэнтр аўтамабільнага аўто ў Расіі	Птушка атрымае кваліфікацыю	
Вялікі карыбаль	Чарныя лісьці, камяні	Дробныя папайкі	Адзіна энергія	Трапічнае расліна	Зварот да брацкіх суседзяў
Абласны цэнтр Беларусі, фота 5	Душыня, арменія	Знак сумы ў матэматыцы	Жорсткі кар'яцкі	Бог в	

